

svět katolickýma očima **MONITOR**

publicistický čtrnáctideník

ročník XVI., číslo 16

1. 8. 2019 / neprodejné

Z OBSAHU	Mučedníci nacismu: Dva andělé z Budapešti	04
	Mučedníci komunismu: Jan Trojnar	06
	Když kůrovec přetne vertikálu	15
	Evropská unie v zajetí genderu? – Prázdninová příloha	I–VIII

Francesco Di Giovanni Botticini: Nanebevzetí Panny (1475–1476)

Nanebevzetí – příslib našeho oslavení

Kam přijdeme, když půjdeme dál? Co z nás zůstane, když jednou nebudeme? Zmizí všechno pod hladinou? Bylo vše prožité zbytečné? Rozplyne se vše v popel? Máme vůbec nějakou perspektivu, nebo dokonce cíl?

Uprostřed léta slavíme zřejmě nejstarší mariánský svátek, Nanebevzetí Panny Marie. Raným teologům bylo jasné, že Marii čeká stejný úděl jako každého člověka. Musí umřít. Ale nedokázali si představit, že by Ježíš Kristus svou matku nechal v hrobě. Jan z Damašku píše: „Ta, která nosila ve svém lůně Stvořitele, s ním musí přebývat ve stanech Božích.“ Toto stálé přesvědčení církve dostalo ko-

runu v dogmatické definici Pia XII., která praví, že „Neposkvrněná, vždy panenská Matka Boží Maria byla po dokončení běhu pozemského života s tělem i duší vzata do nebeské slávy“. Stala se tak pro nás „znamením jisté naděje a útěchy“.

To pro nás znamená, že nesměřujeme do nicoty, ale do plnosti. V Bohu, v jeho myslí a lásce, budeme existovat nejenom jako stín, jako duše bez těla, ale budeme v něm zcela chráněni a budeme žít celým životem. Naše tělo bylo fixováno v čase a prostoru. V určitém momentu vzniklo z lásky Boží a z lásky našich rodičů a v určitém momentu zanikne. Ale náš životní příběh, vše, co naše tělo prožilo

a přetrpělo, je uchováno v Bohu. Vše, co jsme a co konáme, má schopnost být navěky právě proto, že je Bůh věčný. Je tak velký, že má místo i pro nás. Jeho lásku nazýváme nebem.

Když se díváme na Nanebevzatou, lépe chápeme, že náš všední život – přes všechny zkoušky a těžkosti, kterými je poznačen – je jako řeka, která směřuje k božskému oceánu, k plnosti radosti a pokoje. Tušíme, že naše umírání neznamena konec, ale vstup do plnosti života, který nezná konce.

*P. Daniel Peter Janáček O. Praem.
opat strahovský*

Bývalý prefekt Kongregace pro nauku víry kritizuje tzv. mylné učení v přípravném dokumentu pro amazonskou synodu

Kardinál, kterého papež Benedikt pověřil obranou nauky katolické církve, kritizuje přípravný dokument Panamazonské synody (*Instrumentum Laboris*) kvůli jeho „radikálnímu obratu v hermeneutice katolické teologie“ a „mylnému učení“.

Kardinál Gerhard Müller, bývalý prefekt Kongregace pro nauku víry, řekl, že „největším problémem“ přípravného dokumentu je to, že „v něm nejsou objasněny jeho klíčové pojmy“.

„Co to znamená synodální cesta, co je to integrální rozvoj, co znamená samaritánská, misijní, synodální a otevřená církev nebo církev podávající ruku, církev chudých, církev Amazonie a další? Je tato církev něčím jiným než Boží lid, nebo ji máme chápat pouze jako hierarchii papeže a biskupů, nebo je její součástí, či stojí na opačné straně tohoto lidu?“ táže se Müller.

Kardinál, který zastával post v Kongregaci pro nauku víry v letech 2012–2017, nesouhlasí především s tvrzením přípravného dokumentu, že existují nové zdroje „zjevení“, jež se týkají geografických oblastí, jako je například Amazonie.

„Pokud se zde určité území prohlašuje za „zvláštní zdroj Božího zjevení“, pak musíme jasně říct, že se jedná o falešné učení, jelikož katolická církev po 2000 let neomylně učila, že Písmo svaté a apoštolská tradice jsou jedinými zdroji zjevení a že v průběhu dějin k nim žádné další zjevení nelze přidat,“ konstatoval.

„Jak uvádí *Dei Verbum*, „nelze už očekávat nové veřejné zjevení. Písmo svaté a tradice jsou jedinými zdroji zjevení. A *Dei Verbum* vysvětluje: „Tato posvátná tradice a Písmo svaté obojího Zákona jsou jako zrcadlo, ve kterém církev putující na zemi nazírá Boha, od něhož všechno přijímá, až do času, kdy bude přivedena k patření na něho tváří v tvář, tak jak je.“

Mons. Gerhard Müller. Foto: ncregister.com

„Posvátná tradice a Písmo svaté tvoří jediný posvátný poklad Božího slova, svěřený církvi“ (*Dei Verbum* 10),“ dodal kardinál.

A nejdůležitější podle názoru kardinála Müllera je to, že tento nový vatikánský dokument obrací vzhůru nohama vztah Písma svatého a tradice na jedné straně a magisteria na straně druhé. „Vložil snad Zakladatel církev Kristovu biskupům a papežům do rukou jako jakýsi surový materiál, který nyní – osvěceni Duchem svatým – mohou přetvářet ve zmodernizovaný nástroj, sloužící i ke světským účelům?“ táže se kardinál.

Přístup tohoto přípravného dokumentu je takový, že „celá myšlenková linie se autorreferenčními a kruhovými cestami obrací k nejnovějším dokumentům magisteria papeže Františka“, najdeme tam pár „odkazů na Jana Pavla II. a Benedikta XVI.“, ale Písmo svaté a církevní otcové se v něm citují jen vzácně. Tím se magisterium – jehož smyslem je „vykládat“ a „regulovat“ zjevení, které je „plně“ obsaženo v Písmu svatém a apoštolské tradici – stává ocasem, který vrtí psem, a tak obrací hermeneutiku katolické teologie „vzhůru nohama“.

Kardinál Müller dále ukázal, jak autoři přípravného dokumentu projevují „mimořádnou loajalitu papeži“ tím, že

ho rozsáhle citují, dokonce cosi nazývají „mantrou“ papeže Františka, což kardinál považuje za „nemístně sentimentální“. Poukázal také na to, že některé citace a odkazy v textu jsou jednoduše nesprávné, což je projevem nedostatečné akademické pečlivosti autorů dokumentu.

Německý kardinál rovněž odmítá myšlenku „kosmovize“, která se nachází ve vatikánském přípravném dokumentu.

„Kosmovize se svými mýty a rituální magií Matky ‚Přírody‘ nebo se svými oběťmi přinášenými ‚bohům‘ a duchům, kteří nás k smrti děsí nebo nás lákají falešnými přísliby, nemohou být adekvátním přístupem ke zjevení trojjediného Boha v jeho Slově a svatém Duchu,“ prohlásil.

Müller uvedl, že „jako Bůh má být uctíván sám Stvořitel, a nikoli kosmos“.

Kardinál ukázal, kde se synodní text mýlí ve svém chápání „inkulturace“, jelikož ta má v misijní činnosti církve pouze omezené místo. Boží vtělení je výchozím bodem církevní misijní činnosti. „Zvěst o tom, že se Bůh sám zjevil jako milosrdný původce života každého člověka, se ve světě šíří tak, že církev veřejně zvěstuje svůj život a svůj kult – tedy cestou světové misie prováděné na základě pověření Ježíšem Kristem.“

Draží čtenáři, redakce RC Monitoru vám přeje krásné a pokojné léto. Následující číslo vyjde 8. září.

SLOVO BISKUPA

V dokumentu však chybí, jak kardinál a bývalý profesor dogmatiky vysvětlil, „jasné svědectví o Božím sebezjevení ve *verbum incarnatum*, o svátostnosti církve a o svátostech jako objektivních prostředcích milosti“.

Svátosti, jak dodal, nelze inkulturovat, ale pouze některé jejich „podružné, vnější“ prvky. Církev svědčí o Božím vtělení a svátostech, že „věčný život je odměnou za obrácení se k Bohu a smíření s ním, nikoli pouze s životním prostředím a se světem, který všichni sdílíme“.

Kardinál dospěl k tomuto závěru: „Namísto předkládání rozporuplných přístupů s vágní religiozitou a marných pokusů proměnit křesťanství ve vědu o spáse prostřednictvím sakralizace vesmíru, biodiverzity přírody a ekologie, je důležité hledět na střed a původ naší víry: ‚Bůh se ve své dobrotě a moudrosti rozhodl zjevit sebe samého a oznámit tajemství své vůle, že lidé prostřednictvím Krista, vtěleného Slova, mají v Duchu svatém přístup k Otci a stávají se účastnými božské přirozenosti.‘ (Dei Verbum 2)“

Kardinál Müller není prvním vysoce postaveným duchovním, který tento dokument kritizuje. Minulý měsíc kardinál Walter Brandmüller, jeden ze dvou žijících kardinálů, kteří adresovali papeži *dubia*, zveřejnil kritiku tohoto přípravného dokumentu, v níž jej nazval „heretickým“ a „odpadlictvím“ od Božího zjevení. Vyzval církevní představitele, aby jej s „veškerou rozhodností odmítli“.

Kardinál Raymond Burke rovněž komentoval tvrzení organizátorů amazonské synody a řekl, že uvolnění pravidel pro kněžský celibát v Amazonii bude mít dopad na celou univerzální církev. „Není čestné“ tvrdit, že se říjnové setkání bude „zabývat otázkou kněžského celibátu pouze pro tuto oblast“, prohlásil minulý měsíc.

Biskup Marian Eleganti, pomocný biskup ze švýcarského Churu, rovněž uvedl, že pokud budou myšlenky uvedené v přípravném dokumentu přijaty, pak kontaminují celé mystické tělo církve a vážně ho poškodí.

LifeSiteNews

Je mnoho přístrojů či mechanismů, které vyžadují pravidelnou údržbu, pozůstávající v kontrole a především ve vyčištění od rozmanitých nahromaděných nánosů a hrozeb.

Jako příklad může sloužit nedávno zveřejněné upozornění na nebezpečí takzvaného kosmického odpadu, kterým v současnosti je stále více zaplňováno okolí naší planety a stále to kolem nás krouží a zatím moc nevíme, co s tím. Setkání s nějakou, i jen malou, částí se zbytkem nějaké družice může být pro kosmickou loď fatální. Proto se velmi pozorně sledují všechny odpady a vesmírné lodě se jim zatím úspěšně vyhýbají. Jak to bude v budoucnosti, nelze velmi předvídat.

Každého z nás se to nějakým způsobem týká, a pokud zanedbá tuto „údržbu“ svého nitra, velmi lehce se může dostat od stavu „ztíženého provozu“ duchovního života až do stavu chybného provozu a k úplnému zablokování a zastavení.

Co se v nás v oblasti duchovního života může také nebezpečně hromadit a kroužit v naší mysli, aby nás to mohlo ohrozit? Na člověka působí jeho paměť, mysl, ve které mohou také kroužit rozmanité vzpomínky, které se v určitých chvílích objevují a mohou pomáhat či posilovat, ale mohou také oslabovat a svádět. Jsou to například, vzpomínky na nějakou dobře vykonanou zpověď, dobrý skutek, pěknou a poučnou homilii, poučný rozhovor, skutek lásky... Ale může to být i jiná, ne velmi pěkná vzpomínka na nějakou urážku, kterou jsem nestrávil, na spáchaný hřích, na erotický zážitek...

Jak si čistit paměť a odstraňovat z ní odpad? To vlastními silami nedokážeme, tam dříve nebo později selžeme. Je třeba, samozřejmě, zapojit svou vůli, ale ta by nemusela být účinná, kdybychom se spoléhali jen na ni. Čerpejme z pokladů nabízených Božích milostí skrze svátosti, modlitbu a upírání své pozornosti na dobré a šlechetné skutky a nepamínáme je jednou ze základních podmínek následování Krista (srov. Mt 16,24).

+Ladislav Hučko

Mons.ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSC,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

Ryzí křesťan není tradicionalista, ani pokrokář – je to nové stvoření

Kardinál Angelo De Donatis zahájil minulý čtvrtek večer festival mládeže v Medžugorje, na který se sjelo asi padesát tisíc lidí. Při mši svaté v medžugorské farnosti komentoval Matoušovo evangelium (13,47–53), v němž Ježíš v podobenstvích popisuje nebeské království. Učedník tohoto království je pak „jako hospodář, který ze své bohaté zásoby vynáší věci nové i staré“, jak čteme v závěru evangelní perikopy.

Tato Ježíšova slova stojí v protikladu k světské moudrosti, která naopak neslučuje staré s novým, nýbrž jejich spojitost rozkládá, poznamenal kardinál De Donatis. Staré se směšuje se zastaralým a nové s inovativním, kolísá se mezi módními výstřelky a únikem do minulosti, přičemž tyto krajnosti neustále vedou ke střetům, tvrdosti a nepřátelství. Pokřtěný člověk se však má stát novým stvořením s příchutí starého, tedy s ko-

Festival mládeže Medžugorje. Foto: Vatican News

řeny, a má rozkvétat na půdě tisíciletých dějin svatosti, které utvářely církev. Autentický křesťan není tradicionalista ani progresista, je novým stvořením, řekl mimo jiné římský vikář, kardinál Angelo De Donatis, při zahájení festivalu mládeže v Medžugorje.

Vatican News

DVA ANDĚLÉ Z BUDAPEŠTI

V březnu roku 1944 obsadilo hitlerovské Německo Maďarsko a ihned zahájilo deportaci tamních Židů do vyhlazovacích táborů, hlavně do Osvětimi.

Papež Pius XII. několikrát ostře protestoval u maďarského regenta Miklóse Horthyho a žádal zastavení transferu Neárijců, jenže Horthy již situaci v zemi nekontroloval a nemohl téměř nic udělat. Svátý stolec proto žádal maďarské biskupy, aby všemožně poskytovali Židům pomoc a vydali v jejich prospěch pastýřský list, což se také stalo v červnu roku 1944, kdy episkopát jednohlasně požadoval zastavení deportací a fyzického násilí proti židovskému obyvatelstvu, což označil jako „porušení Božích zákonů a zákonů lidskosti“.

Někteří biskupové proti tomu odvážně vystoupili i na kazatelně, zejména biskup v Gyóru Vilmos Ápor, který se po obsazení země Rudou armádou stal obětí opilých sovětských důstojníků, když bránil mladé ženy a dívky před snahami rudoarmějců znásilnit je, a biskup ve Vácu József Mindszenty, kterého nacisté uvěznil a jenž po válce jako kardinál primas bránil svobodu Církve byl zatčen a krutě mučen komunistickou tajnou policií, poté 8 let vězněn, následně 15 let pobýval na ambasádě USA a nakonec byl deportován do Rakouska, kde roku 1975 zemřel.

Zhruba od dubna roku 1944 se v Maďarsku rozvinula velkolepá akce záchrany Židů trvající až do příchodu Rudé armády počátkem roku 1945. Od této iniciativy uplývá letos 75 let a je v zájmu historické spravedlnosti, aby nebyla zapomenuta. Je spojena prioritně se jménem švédského velkopodnikatele a diplomata Raoula Wallenberga (nar. roku 1912), křesťana protestantského vyznání, který si otevřel přímo na švédské ambasádě v Budapešti zvláštní kancelář, kde vydával falešné křestní doklady a pasy, jež umožňovaly maďarským občanům židovského původu vycestovat ze země. Wallenberg má zásluhu na záchraně cca 100 tisíc Židů. Transfery židovského obyvatelstva z Maďarska do plynových komor osobně organizoval Adolf Ei-

Mons. Angelo Rotta. Foto: wikipedia.org

chmann, který se za tímto účelem usadil přímo v Budapešti.

Když v lednu roku 1945 chtělo velení wehrmachtu vyvraždit budapeštské ghetto, Wallenberg důstojníky upozornil, že za to by se ocitli po válce před soudem jako váleční zločinci. Štáb wehrmachtu proto od plánované genocidy upustil. Wallenberg byl po příchodu Rudé armády zatčen jako údajný „americký špion“ („důkazem“ mělo být jeho studium v USA) a deportován do Sovětského svazu, kde jakákoliv stopa po něm mizí.

S touto ušlechtilou iniciativou pro záchranu Židů úzce spolupracovali „dva andělé“, nejen symbolicky, ale skutečně, neboť jejich křestní jména tak zněla. Šlo o nuncia Sv. stolce Angela Rottu, a španělského diplomata Angela Sanze-Brize.

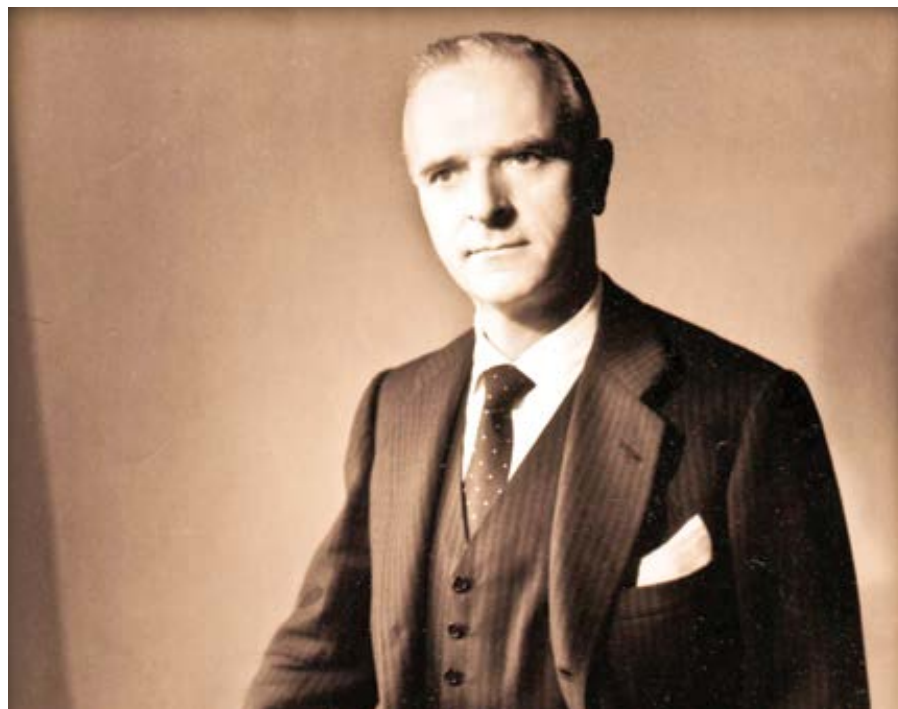
Arcibiskup Angelo Rotta

Narodil se roku 1872 v italském Miláně,

roku 1895 byl vysvěcen na kněze a věnoval se kariéře profesionálního diplomata Sv. stolce. Roku 1922 jej papež Pius XI. vysvětil na biskupa s titulem arcibiskupa thébského a odeslal do Střední Ameriky, kde strávil čas na několika nunciaturách. Roku 1930 byl jmenován nunciem v Budapešti.

Po okupaci Maďarska nacistickým Německem roku 1944 hojně vydával ohroženým Židům v úzké spolupráci s Wallenbergem falešné křestní doklady, ochranné listy, diplomatické pasy a víza. Podařilo se mu tímto způsobem zachránit minimálně 20 tisíc maďarských Židů před deportací a téměř jistou smrtí v Osvětimi.

21. srpna roku 1944 vedl společnou delegaci velvyslanců neutrálních zemí (Vatikánu, Švýcarska, Švédska, Španělska a Portugalska) k německému okupačnímu velitelství, kde tito diplomaté protes-

Angelo Sanz-Briz. Foto: exteriores.gob.es

Dalí příklad opravdového křesťanského svědectví a lásky k bližnímu.

tovali proti deportacím Židů a požadovali jejich zastavení.

Po příchodu Rudé armády do Budapešti byl mons. Rotta na rozkaz velitelství Rudé armády vyhoštěn z Maďarska jako „nežádoucí osoba“. Pracoval poté ve Vatikánu na Státním sekretariátu, roku 1957 odchází dobrovolně do penze, roku 1965 zemřel. Stát Izrael mu posmrtně udělil roku 1997 titul Spravedlivý mezi národy světa a jeho jméno bylo umístěno v památníku obětí holocaustu Yad Vashem. Maďarští Židé s poukazem na jeho jméno mu říkali „vatikánský anděl v Budapešti“. Vyskytly se akce požadující beatifikační proces tohoto ušlechtilého papežského diplomata, který neváhal zaujmout v krutých válečných letech opravdový křesťanský postoj.

Angel Sanz-Briz

Pocházel ze španělské Zaragozy ze středostavovské katolické rodiny, narodil se roku 1910. Byl celý život zbožným a Církvi oddaným katolíkem. Studoval práva, roku 1933 získal doktorát a pokračoval ve studiu na diplomatické škole v Madridu. Do

toho ale vpadla roku 1936 občanská válka a Sanz-Briz se dobrovolně přihlásil do vojska generála Franka, v němž bojoval proti komunisticko-zednářské republikánské vládě, podporované Sovětským svazem. Po Frankově vítězství roku 1939 dokončil studium diplomacie a byl roku 1942 jmenován chargé d'affaire na španělském velvyslanectví v Budapešti. Ještě předtím se stačil oženit, manželku vzal s sebou do Maďarska (měli spolu celkem 4 děti).

Po agresi Německa v roce 1944 se obětavě zapojil do pomoci maďarským Židům ve spolupráci s mons. Rottou a Wallenbergem. Připravoval tak jako oni falešné pasy pro Neárijce, z nichž někteří našli azyl přímo ve Španělsku. Sanz-Briz argumentoval u maďarských i u německých okupačních úřadů tím, že bývalý španělský premiér Primo de Rivera prohlásil už ve 20. letech tzv. séfardské Židy (označení konkrétního židovského etnika) za občany Španělska, protože jsou potomky Židů vyhoštěných roku 1492 z této země. Desítky jich se mu podařilo dostat do Španělska.

Nicméně v Maďarsku měli převa-

hu tzv. aškenázští Židé, tj. jiná etnická skupina. Aby také je uchránil, skoupil Sanz-Briz v Budapešti některé domy, které dostaly diplomatickou imunitu. V nich se mu podařilo ukrýt desítky židovských rodin. Sanz-Briz takto osobně zachránil celkem 5200 maďarských Židů.

V létě roku 1944 píše memorandum španělské vládě, kde podává informace na základě svědectví uprchlých vězňů z Osvětimi o vraždění Židů v plynových komorách i jiným způsobem. Tím jen potvrdil memorandum Vatikánu, které Státní sekretariát už 5. května roku 1943 rozeslal všem vládám světa s upozorněním, že Židé nejsou odvázeni na práce, jak hlásala nacistická propaganda, ale do plynových komor ve speciálních táborech na území okupovaného Polska.

Když se přiblížila Rudá armáda v lednu roku 1945 k Budapešti, španělská diplomatická mise opustila na příkaz z Madridu zemi. Sanz-Briz si vysloužil podobně jako Rotta u maďarských Židů, zvláště u těch, kteří jeho zásluhou přežili, přízvisko „anděl z Budapešti“.

Po válce pokračoval v diplomatické kariéře jako velvyslanec v několika latinskoamerických zemích, roku 1976 se stal potom velvyslancem Španělska u Sv. stolce a v této funkci roku 1980 ve Vatikánu zemřel. Stát Izrael také jemu udělil roku 1991 posmrtný titul Spravedlivý mezi národy a umístil jeho jméno v památníku Yad Vashem. Roku 1994 ocenila tohoto ušlechtilého muže i maďarská vláda posmrtným propůjčením nejvyššího státního vyznamenání. V Budapešti je po něm pojmenována jedna ulice.

Kéž jména těchto „dvou andělů“ nejsou nikdy zapomenuta! Dalí příklad opravdového křesťanského svědectví a lásky k bližnímu, stejně tak i Raoul Wallenberg, oběť sovětského komunistického režimu.

Radomír Malý

PhDr. Radomír Malý, historik a publicista

JAN TROJNAR

Mučedníci komunismu

Napětí mezi prokomunisticky smýšlejícími složkami společnosti, komunistickou stranou, podporovanou Sověty a odpůrci komunismu a členy protikomunistických odbojových skupin zrcadlí složitost osudů poválečného Polska. Uprostřed tohoto konfliktu se ocitla také církev, jejíž kněží a věřící se museli rozhodovat, na čí stranu se přikloní.

Svá rozhodnutí projevovali ve svém jednání, ve svých postojích i slovech. Kritické vymezení se vůči komunismu či jeho sympatizantům a chráněncům mohlo být i pro jinak apolitické kněze velmi nebezpečné. Příkladem takového duchovního je dnešní portrét kněze Jana Trojnara.

Obyčejný kněz

Narodil se 17. srpna 1907 v obci Smolaryzyny (okres Łańcut) v regionu Rzeszow na východě dnešního Polska, v rodině Józefa a Marie Trojnarových. Rodiče Trojnarovi se zabývali zemědělstvím na malém, pouze několikahektarovém hospodářství. Tvrdá práce, malé výnosy a opakující se povodně v blízkosti řeky San znamenaly pro rodinu skromné životní podmínky. Ve druhé polovině dvacátých let minulého století po absolvování základní školy proto opustil mladý Jan rodný region a odjel na studia. V září 1928 nastoupil na chlapecké gymnázium, spravované biskupstvím, v Sandomierzi, kde v květnu 1930 odmaturoval a mezitím započal studia v téže městě na Vyšším duchovním semináři. Dosahoval slušných studijních úspěchů, zajímal se o historii, rodný jazyk a latinu. Po absolvování teologie a filosofie v sandomiřském semináři byl vysvěcen na kněze 2. června 1935 v katedrále Sandomierz. Jeho světitelem byl biskup Paweł Kubicki. Poté působil postupně jako kaplan farnostech Brzóza (1935–1936), Wysokie (1936–1937), Pawłowice (1937–1938), Gowarczów (1939–1940), Mominy (1941–1943), Waśniówské (1942–1945).

Ve „zvláštní“ farnosti

Po 2. světové válce se stal farářem své první a zároveň poslední farnosti v Pętkowicích (kraj Kielce). Pro kněze Trojnara nebylo jeho poslední působišť vůbec

Jan Trojnar. Foto: wyborcza.pl

snadné. Katolická farnost zde vznikla teprve pět let před 2. světovou válkou, bohoslužby se zde konaly v kapli. V sousední vesnici Okół se nacházela farnost polsko–katolické církve, kterou výrazně podporovaly místní úřady a ustavující se komunistický režim. Polská národní církev katolická je obdobou Církve československé husitské, avšak s podstatně menším vlivem v Polsku. Tehdy působila především v USA, Kanadě, v samotném Polsku měla v meziválečném období cca 50–60 farností a její vztahy s církví římskokatolickou byly výrazně konkurenční

až konfliktní. Po válce ji komunistický režim podporoval, favorizoval a pokoušel se z ní – nutno podotknout samozřejmě neúspěšně – vytvořit konkurenci proti římskokatolické církvi. Rovněž bezpečnostní orgány cíleně podporovaly nevraživost mezi věřícími obou křesťanských církví. V obci Pętkowice měli navíc silný vliv také komunisté, řada obyvatel pracovala v armádě, u policie (Urząd Bezpieczeństwa) nebo milice (ORMO).

Práci blíž k věřícím

Sandomieřský biskup Jan Kanty Lorek

mu psal v jednom ze svých dopisů, že věřící pětrowské farnosti vyžadují zvláštní přístup a péči. Navzdory uvedené situaci se podařilo otci Trojnarovi získat důvěru a sympatie části věřících a obyvatel obce. Dosáhl toho především svým příkladem – prací na farním hospodářství – vlastnoručně vybudoval kamennou zeď nebo stodolu z dřevěných polen, choval ovce. Také je možná oslovil jeho zájem o rybaření. Dle vzpomínek Juliana Banaše, kněze sousední farnosti, oslovoval lidi svou srdečností i nefalšovanou touhou se jim přiblížit. V hovoru byl upřímný, používal lidovou mluvu, dialekt, dokonce i v kázáních, a pomáhal farníkům i v jejich každodenních starostech a trápeních. Přesto se nevyhnul obtížím a averzi ze strany členů polsko-katolické církve – několikrát po něm házeli kamení. Navíc byla několikrát vykradena i fara.

Oběť kruté vraždy

14. března 1946 se odehrály na faře v Pětrowských dramatické události, jež měly fatální důsledky pro život kněze Jana Trojnara a svědčily o brutalitě poválečného Polska. Dle výpovědí farníků a kněží z okolních farností, obec Tarłów – ks. Jan Suwara, obec Pawłowice – ks. Jan Madejski, obec Bałtów – ks. Julian Banaś, kteří sepsali po vraždě souhrnnou zprávu pro sandoměřskou kurii, věci onoho dne proběhly následujícím způsobem: mezi 18. a 20. hodinou došlo na faře v Pětrowských k zavraždění kněze Jana Trojnara, přičemž vykonavateli vraždy byli čtyři muži ve vojenských uniformách. Kolem 18. hodiny jednal kněz na faře se třemi věřícími a sepisoval s nimi nějakou agendu, když do místnosti vstoupili čtyři ozbrojení muži – dva s puškami a dva s pistolemi. Odvedli kněze do kuchyně a žádali po něm 20 tisíc zlotých, což byla v tehdejší době obrovská částka. Tuto sumu jim farář nemohl samozřejmě vydat, tak jim dal pouze to, co měl. Ostatní tři přítomné věřící odvedli násilníci do druhého pokoje, přikázali jim si lehnout

Foto: swzymunt.knc.pl

na zem a naházeli na ně pokrývky. Pak se kněze ptali, ke které politické straně patří a začali ho mlátit. Násilníci záhy odvedli zkrvaveného kněze z fary do hospodářských budov, kde měl mít ukryty další peníze. Dále ho pak bili a nutili ho, aby se umyl od krve a omotal si hlavu ručníkem. Ležící svědkové na faře už více neviděli, slyšeli pouze knězovo sténání a jeho křik a slova NIKDY.

Zmláceného a pravděpodobně už v bezvědomí na podlaze ležícího kněze střelili útočníci dvakrát – jednou do týla a pak do boku. Jedna střela pocházela z pušky ruské výroby, druhá z pistole.

Následně zločinci uprchli. Je zajímavé, že si z fary odnesli také pastýřský list biskupů, který byl čten v postní době před Velikonocemi 1946 a v němž byla komunistická vláda ostře kritizována: „Polsko nemůže popřít svou příslušnost ke křesťanskému světu, Polsko nemůže zradit křesťanského ducha své historie, Polsko nemůže být komunistické, Polsko musí zůstat katolické.“ K čemu by byl takový dokument obyčejným kriminálíkům? Proč by kněze tak týrali a mučili, pokud by jim šlo pouze o peníze?

Nepohodlný

Každopádně po vrazích zůstalo na zemi ležet bezvládné tělo kněze, na nějž byl hrůzný pohled – roztržštěná lebka s rozstřeleným mozkem, vyražené spodní zuby, druhá střela v boku. V pokoji, kde byl kněz týrán, bylo soustu krve na pod-

Navzdory situaci se podařilo otci Trojnarovi získat důvěru a sympatie části věřících a obyvatel obce. Dosáhl toho především svým příkladem.

laze, na stěnách, na stole i na kamnech. Brzy byla zavolána policie, ale ta s vyšetřováním nijak nespěchala, faru uzavřela a vyčkávala několik dní až do příjezdu vyšetřovatelů – protokol sepsali až v den pohřbu 21. března, tedy týden po vraždě! Stejně tak úřady s chystáním pohřbu nijak nespěchaly.

Dle tvrzení některých pamětníků byli pachatelé bývalí členové Lidové armády (prokomunistické vojenské jednotky za 2. světové války), kteří v dané oblasti za války působili a po skončení konfliktu pracovali u policie (Urząd Bezpieczeństwa

Ležící svědkové na faře už více neviděli, slyšeli pouze knězovo sténání a jeho křik a slova NIKDY.

Publicznego) ve Starachowicích. Navíc se nejednalo o jedinou vraždu duchovního v daném regionu. O čtyři dny dříve byl zavražděn v nedaleké Sienné ks. Stanisław Domański, který spolupracoval s protikomunistickým podzemím a byl kaplanem Zemské armády. Kněží sandomieřské diecéze byli velmi vystrašení, protože další z nich dostávali anonymy s výhrůžkami, velmi pravděpodobně od pracovníků

a spolupracovníků bezpečnosti a milice. Někteří z nich hlásili na biskupství, že jsou neznámými osobami vyzýváni, aby během kázání deklarovali, že katolická církev podporuje finančně protikomunistický odboj, nebo že spolupracovali se zavražděným knězem Trojnarem. Některým farářům bylo vyhrožováno, že přijdou stejně jako zmiňovaný kněz o život.

Nenávist až za hrob

Pohřeb kněze Trojnara se konal 21. března 1946 v Pętkowicích. Pohřbu se zúčastnila řada kněží a početné zástupy lidí. Jeho tělo bylo pohřbeno v obci Ostrowiec Świętokrzyski, vzdálené 10 km od Pętkowic, protože se objevily výhrůžky, že pokud bude zavražděný kněz pohřben na hřbitově ve své bývalé farnosti, bude jeho hrob zničen. Vyšetřování vraždy kněze prováděli zástupci vojenské prokuratury z Kielcí, avšak po několika měsících jej v roce 1947 uzavřeli jako kriminální vraždu, kterou vykonali neznámí pachatelé. Pomineme-li variantu, že se jednalo o běžnou kriminální vraždu, jako nejpravděpodobnější se zdá, že vrazi konali v době eskalujícího napětí a komunistického převzetí moci v Polsku z příkazu komunistických úřadů, případně mohlo jít navíc o projev náboženské nesnášenlivosti ze strany příslušníků polské národní církve. V návalu dalších dramatických událostí v Polsku upadl případ kruté vraždy kněze v zapomnění. Avšak jeho rodina a nejvěrnější farníci na něj nezapomněli. V 60. letech pak někdo na jeho skromný náhrobek vyryl „Obětoval svůj život pro víru a církev“.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

duchovní život • morální teologie • liturgie

10. – 17. září 2019
České Budějovice

Letní škola spirituality a liturgie

- přednášky
- společná modlitba
- každodenní mše svatá
- exkurze
- zajímaví hosté

PŘEDNÁŠEJÍCÍ

P. Efrém Jindráček OP, Angelicum, Řím | PhDr. Vladimíra Koubová-Eidernová, Národní galerie v Praze | Mgr. Andrej Kutarňa, Hesperion | doc. Tomáš Machula, TF JU | prof. Petr Osolobě, JAMU | R.D. doc. Stanislav Příbyl, rektor kostela v Praze na Karlově, TF JU | Mgr. Petr Vozenílek, terapeut a rodinný poradce | P. Jakub Václav Zentner FSSP, kaplan pro tradiční ritus v Českobudějovické diecézi | a další...

CENA S UBYTOVÁNÍM A PLNOU PENZÍ - 3.500 Kč

(pro studenty, důchodce, matky na mateřské dovolené a další členy též rodiny - 2.500 Kč)

LZE SE ZÚČASTNIT POUZE VYBRANÝCH ČÁSTÍ PROGRAMU

PODROBNÝ PROGRAM S UVEDENÍM MÍST A ČASŮ KONÁNÍ:

www.hovoryovire.cz

Pořádá Kněžské bratrstvo sv. Petra – FSSP
ve spolupráci s nakladatelstvím Hesperion a s podporou Jihočeské univerzity

EVROPSKÁ UNIE V ZAJETÍ GENDERU?

Genderový feminismus je jedním ze základních pilířů ideologie, která ovládá instituce a právní rámec Evropské unie. „Genderem“ jsou nasáklé základní smlouvy, Listina základních práv EU, unijní legislativa, judikatura Soudního dvora EU, programové dokumenty i finanční programy. Prosazován je právem, dotacemi i politickým tlakem. A v rámci víceletého finančního rámce 2014–2020 jsou na něj vyčleněny prostředky EU ve výši 6,17 miliardy eur.

Gender mainstreaming, specializované orgány

Nejryzejším vyjádřením této posedlosti a zároveň výrazem totalitární povahy genderové ideologie je koncept gender mainstreaming (někdy překládán do češtiny jako začleňování hlediska rovnosti žen a mužů). Ten znamená, že v zájmu podpory rovnosti žen a mužů je „genderové hledisko“ začleňováno do všech aspektů aktivit EU, tj. do přípravy, tvorby, provádění, monitorování a hodnocení politik, právních předpisů a programů financování. V jeho rámci je třeba provádět hodnocení dopadů činností EU na ženy a na muže, a přijmout odpovědnost za provedení případných nutných změn tak, aby ženám i mužům přinášely stejný užitek a aby nebyla zachována nerovnost.¹ Jinak a jednodušeji řečeno: EU musí mít „gender“ na zřeteli vždy a všude.

Tento přístup je do určité míry zakotven přímo v základních smlouvách. Článek 8 *Smlouvy o fungování Evropské unie* stanoví: „Při všech svých činnostech usiluje Unie o odstranění nerovností a podporuje rovné zacházení pro muže a ženy.“ Obdobně podle článku 23 *Listiny základních práv EU* platí, že rovnost žen a mužů musí být zajištěna ve všech oblastech včetně zaměstnání, práce a odměny za práci.

Dalekosáhlost a radikálnost myšlenkových vývodů kolem gender mainstreamingu ukážeme dále mj. u rezoluce Evropského parlamentu o ženách a změně klimatu nebo v případě některých výstupů Evropského institutu pro rovnost žen a mužů.

Foto: eige.europa.eu

Obsesi „genderem“ lze u EU spatřovat také v existenci velkého množství specializovaných orgánů pro prosazování této agendy.

Obsesi „genderem“ lze u EU spatřovat také v existenci velkého množství specializovaných orgánů (útvarů, platform) pro prosazování této agendy. Předně je to post komisaře pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů v rámci Evropské komise. Z dalších příkladů uvedme Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE), Skupinu na vysoké úrovni pro gender mainstreaming či výbor Evropského parlamentu pro práva žen a rovnost pohlaví (FEMM).

Právo (platná legislativa a nové návrhy)

1) Předně je zde antidiskriminační legislativa týkající se pohlaví, která se rozvíjí v EU (ES) už od sedmdesátých let minulého století. Aktuálně jde předně o směrnici č. 2006/54/ES o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání a o směrnici č. 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování.

¹ Evropská komise: Strategický závazek v oblasti rovnosti žen a mužů 2016–2019 [2015].

Foto: Pavlofox / Pixabay

SDEU rozhodl, že je neslučitelné se zásadou rovného zacházení s ženami a muži, aby pojišťovny mohly uplatňovat různou výši pojistného pro každé z pohlaví.

Antidiskriminační právo EU obecně je aktivistickou legislativou pro prosazování rovnosti v každodenním životě, která dává pojmu rovnost široký a předsdem ne zcela předvídatelný obsah. Charakteristickými pilíři této legislativy jsou: rozsáhlé a neostře vymezený pojem diskriminace podle daných kritérií (která se postupně rozrůstají), převrácené důkazní břemeno (dokaž, že nediskriminuješ!), vytváření specializovaných dozorových orgánů či zapojení lobbistických „nevládních“ organizací do prosazování této legislativy. Antidiskriminační pojetí rovnosti je uplatňováno i v ryze soukromoprávních poměrech.

Hlavní argumenty proti tomuto přístupu zákonodárce lze shrnout do následujících bodů:

- ve jménu rovnosti je porušována smluvní svoboda, svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání a celkově narušováno soukromí;

- vytváří se prostor pro šikanování lidí ze strany státní moci a aktivistických organizací;

- s ohledem na vágní vymezení diskriminace (často založené i na vysoce subjektivních kritériích) a její nutně nejednotný výklad v jednotlivých případech vzniká ovzduší právní nejistoty;

- otevírá se prostor pro aktivismus a exhibicionismus progresivistických soudců a dozorových úředníků, ombudsmanů apod.;

- právo poskytuje pobídky pro bujení soudních sporů a dalších řízení před veřejnými orgány;

- převrácené důkazní břemeno představuje zpochybnění práva na spravedlivý proces.

Neblahou roli této legislativy v roce 2008 vhodně vystihl Senát, když při přijímání antidiskriminačního zákona přijal následující doprovodné usnesení: „Senát považuje antidiskriminační zákon za

nástroj implementace požadavků vyplývajících z evropského práva, za jejichž neprovedení hrozí České republice sankce. Neztotožňuje se však s charakterem normy, která umělým způsobem zasahuje do přirozeného vývoje společnosti, nerespektuje kulturní odlišnosti členských států a požadavek rovnosti ve výsledku povyšuje nad princip svobody volby. Senát žádá vládu, aby nedávala souhlas s přijetím dalších antidiskriminačních předpisů na úrovni EU.“

Dodejme, že unijní antidiskriminační legislativa je od počátku dotvářena progresivistickým aktivismem Soudního dvora. Jako příklad z poslední doby připomeňme rozsudek ve věci C-236/09 Test-Achats z roku 2011, kdy SDEU rozhodl, že je neslučitelné se zásadou rovného zacházení s ženami a muži, aby pojišťovny mohly uplatňovat různou výši pojistného pro každé z pohlaví. Pojišťovny jsou tedy v zájmu ideologie totální rovnosti nuceny ignorovat skutečný stav, tj. různou míru rizikovosti chování žen a mužů. Ženám se v důsledku toho výrazně zdražilo pojištění.

2) V listopadu 2012 Komise předložila návrh směrnice o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady / nevykonnými členy správní rady společností kótovaných na burzách. Deklarovaným cílem návrhu je zajištění „vyváženějšího zastoupení mužů a žen“, respektive „urychlení pokroku v oblasti genderové vyváženosti“ v dozorčích vedoucích funkcích² kótovaných akciových společností. Směrnice by zjednodušeně řečeno vyžadovala zavedení postupů tzv. pozitivní diskriminace za účelem dosažení minimálního podílu 40% méně zastoupeného pohlaví v uvedených funkcích v jednotlivých společnostech do roku 2020. Fakticky by došlo k zavedení kvót na zastoupení pohlaví. Při obsazování předmětných funkcí by musel být „upřednostněn kandidát nedostatečně zastoupeného pohlaví, pokud je [...] stejně kvalifikovaný jako kandidát opačného pohlaví“, a to až do doby, dokud nebude dosažen předspsaný podíl pohlaví. V případných soudních sporech by bylo na žalované společnosti, aby prokázala,

² Tj. mezi členy dozorčí rady, respektive nevykonnými členy správní rady.

že neporušila uvedený mechanismus, tj. musela by prokázat, že vybrala kvalifikovanějšího kandidáta, než byl uchazeč. Společnosti by dále byly povinny přijmout individuální závazky, aby ke stejnému datu dosáhly „konkrétního pokroku v otázce lepší genderové vyváženosti“ také v řídicích vedoucích funkcích.³ Společnosti by byly povinny jednou ročně předkládat určeným vnitrostátním dozorovým orgánům informace o zastoupení mužů a žen v jejich vedoucích orgánech v rozlišení podle dozorčích a řídicích funkcí, jakož i informace o tom, jaká přijaly opatření ohledně kvantitativních cílů stanovených pro dozorčí funkce a ohledně svých individuálních závazků týkajících se řídicích funkcí, a jak se jim tyto cíle daří plnit, a pokud nedaří, aby odůvodnily proč, a dále, aby tyto informace zveřejňovaly na svých internetových stránkách. Neplnění povinností podle směrnice by mělo být sankcionováno, a to např. pokutami nebo tím, že by soudy měly pravomoc prohlásit jmenování do funkce za neplatné.

Návrh prozatím našťastí nenašel potřebnou podporu mezi členskými státy (ČR přitom na základě rozhodnutí Sobotkovy vlády návrh podporuje!)

3) Unijní orgány dlouhodobě vybízejí členské státy, aby ratifikovaly Istanbulskou úmluvu, tj. Úmluvu o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí sjednanou na půdě Rady Evropy v roce 2011.

Istanbulská úmluva je navzdory názvu a zaštitění chvályhodným cílem ve skutečnosti ideologicky motivovaným nástrojem genderového feminismu. Opeřuje s pojmy, jako je „genderově podmíněné násilí“, „genderové role“, „politika citlivá ke genderovým problémům“ apod. Smluvní strany se zavazují, „že při implementaci a vyhodnocování dopadu ustanovení této úmluvy budou zohledňovat genderové hledisko a že budou prosazovat a aktivně naplňovat politiku rovnosti a dělby pravomocí mezi ženami a muži“. Dále jsou povinny mj. zajistit „na všech úrovních uznání, povzbuzení a podporu práci relevantních nevládních organizací a občanské společnosti, aktiv-

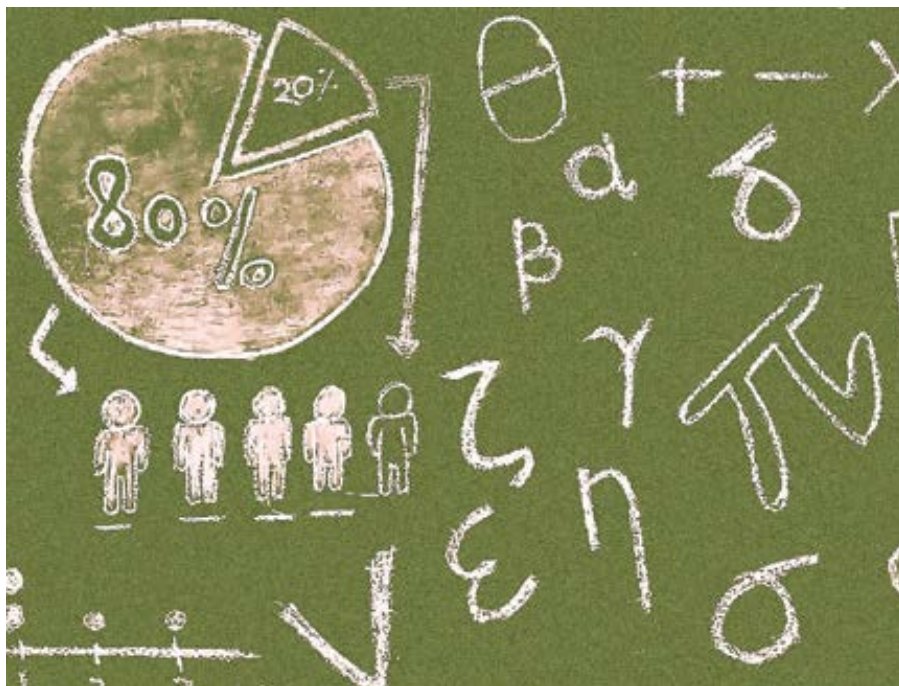

Foto: Helloquence / Unsplash

Příkladem ambic genderového sociálního inženýrství je rezoluce o odstranění genderových stereotypů v EU, v níž EP fakticky volá po převýchově společnosti za účelem dekonstrukce pohlaví.

ně se podílejících na potírání násilí vůči ženám a naváže s těmito organizacemi efektivní spolupráci“ a jejich financování. Smluvní strany se dále zavazují, že „podniknou nezbytná opatření pro podporu sociálních a kulturních vzorců chování žen a mužů s cílem vymýtit předsudky, zvyky, tradice a další praktiky, jež jsou založeny na předpokladu podřízenosti ženy anebo na stereotypním pojmání rolí žen a mužů“. Úmluva dále požaduje „osvětové kampaně a programy na všech úrovních“ mj. ve spolupráci s nevládními organizacemi a úpravu učebních osnov tak, aby zahrnovaly témata jako je „rovnoprávnost žen a mužů, nestereotypní genderové role, vzájemný respekt, nenásilné řešení konfliktů v mezilidských vztazích, genderově podmíněné násilí vůči ženám a právo na osobní integritu“.

ČR úmluvu podepsala 2. 5. 2016, ale zatím neratifikovala. Evropská komise 4. 3. 2016 navrhla přistoupení EU jako organizace, k němuž zatím nedošlo.

4) V dubnu 2017 Komise předložila návrh směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob (Work-Life Balance). Ta by nahradila stávající směrnici z roku 2010, která stanoví minimální standardy pro rodičovskou dovolenou, přičemž by přinesla řadu nových nebo kvalitativně vyšších minimálních norem. Mimo jiné by byla propříště na úrovni EU harmonizována otcovská dovolená jakožto nárok otce na alespoň 10 pracovních dnů volna po narození dítěte. Deklarovaným dílem návrhu je dosažení rovnosti příležitostí mezi muži a ženami na trhu práce a rovného zacházení na pracovišti prostřednictvím snadnějšího sladění pracovního a rodinného života pracujících rodičů a pečujících osob.

Tisková zpráva uvádí: „Záměrem navrhovaných opatření je zejména dát mužům více příležitosti k tomu, aby se mohli ujmout rodičovských a pečovatelských povinností. Pro děti to bude pří-

³ Tj. mezi členy představenstva, resp. výkonnými členy správní rady.

nosem a přispěje to k většímu zapojení žen na trhu práce, čímž se sníží rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen.“ Dále připomíná slova prvního místopředsedy Komise Franse Timmermanse: „Žijeme v jednadvacátém století, a tomu by měl odpovídat také náš přístup k životu a práci i k ženám a mužům. Po svých dětech bychom neměli chtít, aby se řídily příklady našich prarodičů. Neexistuje jediná ‚správná‘ rovnováha.“

Finanční toky

Podle údajů Evropské komise jsou na agendu rovnosti žen a mužů v rámci víceletého finančního rámce 2014–2020 vyčleněny prostředky EU ve výši 6,17 miliardy eur, tj. přibližně 180 miliard korun.⁴

EU dlouhodobě financuje nejvýznamnější feministické lobby, jako je European Women's Lobby (EWL), pro které unijní dotace představují jeden z nejvýznamnějších zdrojů příjmů.

Strategie, akční plány

Z nelegislativních dokumentů unijních institucí připomeňme nejprve významnější programové dokumenty:

1) Evropská komise přijímá víceleté genderové strategie. Aktuálně Strategický závazek v oblasti rovnosti žen a mužů 2016–2019 přijatý v prosinci 2015, který navazuje na předchozí obdobný dokument pro léta 2010–2015. Činnosti zde plánované by se měly zaměřovat na pět prioritních oblastí:

- posilování účasti žen na trhu práce a zajištění stejné ekonomické nezávislosti žen a mužů,
- snižování nerovnosti v odměňování, příjmech a důchodech žen a mužů a boj proti ženské chudobě,
- podporu vyváženého zastoupení žen a mužů na vedoucích pozicích,
- boj proti genderovému násilí a ochranu a podporu obětí a
- podporu rovnosti žen a mužů a ženských práv po celém světě.

2) V říjnu 2016 Rada EU přijala Akční plán pro rovnost žen a mužů 2016–2020 pro vnější činnost Unie. Rovnost žen a mužů je podle dokumentu

Foto: Nijwam Swargiary / Unsplash

Uvádí, že „na duševní zdraví žen a dívek má negativní dopad řada faktorů, včetně rozšířených genderových stereotypů“.

„jádrom evropských hodnot“ a EU a její členské státy ji mají důrazně podporovat ve všech vnějších vztazích. Akční plán připravený Komisí nese název Opatření pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen: proměna života dívek a žen prostřednictvím vnějších vztahů EU (2016–2020) a slibuje mimo jiné provádění „systematických genderových analýz“ pro veškeré nové vnější činnosti.

Slohová cvičení

Unijní instituce dále produkují na „genderové“ téma řadu nezávazných slohových cvičení, jako jsou rezoluce Evropského parlamentu, závěry Rady či Evropské rady, sdělení Komise apod. Nejradikálnější jsou tradičně rezoluce

Evropského parlamentu, ale ani dokumenty ostatních institucí nezůstávají mnoho pozadu.

Z rezolucí Evropského parlamentu

1) Jedním z nejflagrantnějších a zároveň nejodpudivějších příkladů ambic genderového sociálního inženýrství je rezoluce Evropského parlamentu o *odstranění genderových stereotypů v EU* z března 2013, v níž EP fakticky volá po převýchově společnosti za účelem dekonstrukce pohlaví. Europarlament zde konstatuje mimo jiné, že „na všech úrovních společnosti a ve všech věkových skupinách stále přetrvávají stereotypy ovlivňující naše vnímání druhých prostřednictvím příliš zjednodušujících předpokladů

⁴ Evropská komise: Strategický závazek v oblasti rovnosti žen a mužů 2016–2019 [2015].

Foto: Clark Young / Unsplash

... „muži a chlapci čelí genderovým stereotypům v souvislosti s mužností, které mohou podporovat potlačování emocí nebo uchylování se k hněvu, což ovlivňuje duševní zdraví mužů“.

založených na normách, zvyklostech a přesvědčeních, které jsou sociálními konstrukty, často kulturně a nábožensky podmíněnými a udržovanými, a které vedou k zachování existujících mocenských vztahů, že „stereotypy brání rozdělení úkolů souvisejících s péčí o rodinu a domácnost mezi ženy a muže a dosažení rovných příležitostí na trhu práce“, že „mají tendenci utvrzovat historické překážky, které brání dosažení rovnosti žen a mužů a omezují v případě žen výběr zaměstnání a jejich osobní rozvoj, což jim znemožňuje naplno realizovat jejich potenciál jako osobností a hospodářských subjektů, [a] tyto stereotypy tak představují závažnou překážku pro skutečnou rovnost žen a mužů“. EP dále „zdůrazňuje, že je důležité omezit vystavování dětí genderovým stereotypům“, „upozorňuje na to, že genderové stereotypy objevující se v reklamách během dětských televizních pořadů, jakož i v těchto pořadech samotných, představují obzvláště vel-

ký problém, neboť mohou mít případně vliv na genderovou socializaci dětí“, „zdůrazňuje, že reklama často předává diskriminující nebo nedůstojná sdělení založená na nejrozumnějších genderových stereotypy, které brání rozvoji strategií rovnosti žen a mužů; vyzývá Komisi, členské státy, občanskou společnost a samoregulační orgány v reklamním odvětví, aby úzce spolupracovaly v boji proti těmto praktikám a zejména při tom využívaly účinné nástroje, které zaručí, že marketing a reklama budou respektovat lidskou důstojnost a mravnost“, „poukazuje také na skutečnost, že reklama může být účinným prostředkem, který může zpochybnit stereotypy a čelit jim, a že může být nástrojem v boji proti rasismu, sexismu a diskriminaci, který je pro dnešní multikulturní společnosti zásadní“, „zdůrazňuje, že pro vnitrostátní rady pro reklamu a samoregulační a regulační orgány je potřeba zavést zvláštní kurzy zaměřené na genderové stereotypy ve

sdělovacích prostředcích, které by zvýšily informovanost o negativním vlivu zobrazování diskriminace na základě pohlaví v televizním vysílání, na internetu a marketingových a reklamních kampaních“, „zdůrazňuje, že na základních a středních školách a v institucích vysokoškolského vzdělávání je třeba zavést zvláštní kurzy zaměřené na profesní poradenství s cílem informovat mladé lidi o negativních důsledcích genderových stereotypů a povzbudit je, aby se studiem připravovali na povolání, která byla v minulosti považována za typicky mužská nebo ženská, a aby se pro taková povolání rozhodovali“, „zdůrazňuje, že je nezbytné začleňovat problematiku genderu do škol“, „trvá na tom, že je nezbytné vypracovat politiky zaměřené na odstraňování genderových stereotypů od nejútlejšího věku a na vzdělávání zvyšující povědomí vyučujících a studentů a podněcující a podporující diverzifikaci profesí mladých žen i mužů“, „vyzývá členské státy, aby posoudily studijní programy a obsah školních učebnic, a mohly tak provést reformu, jejímž výsledkem by bylo zařazení genderových otázek coby průřezové problematiky do všech výukových materiálů, včetně materiálů pro nejnižší stupně vzdělávání, a to jak za účelem odstraňování genderových stereotypů, tak i za účelem lepšího zviditelnění přínosu žen k historii, literatuře, umění apod. a jejich úlohy v těchto oblastech“, „vyzývá členské státy, aby podporovaly rovnost tím, že jako kandidáty na úřad evropského komisaře nominují jednu ženu a jednoho muže; žádá nominovaného předsedu Komise, aby usiloval o rovnost při sestavování Komise“, „podporuje úsilí Komise stanovit závazné kvóty pro zastoupení žen na odpovědných místech velkých kótovaných společností“, „vybízí Komisi a členské státy, aby podporovaly rovnost mužů a žen a posilování postavení žen, a to i prostřednictvím informačních kampaní, které oceňují úlohu a účast žen v politice, hospodářství, společnosti, sportu, zdravotnictví, umění, vědách a na všech ostatních úrovních společnosti“, „zastává názor, že jsou zapotřebí legislativní i nelegislativní opatření na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU, aby bylo možné překonat stereotypy a odstranit

Foto: Peter Dily / Unsplash

Muži jsou naopak nedostatečně zastoupeni v oblasti péče o dítě, péče o seniory, předškolního vzdělávání, zdravotnictví a neplacené práce. Genderové násilí a stereotypy jsou stále velmi rozšířené.

rozdíly v odměňování, posílit zastoupení žen v oborech, v nichž převládají muži, a podporovat větší uznání dovedností a ekonomické výkonnosti žen na jejich pracovišti s cílem odstranit horizontální a vertikální segregaci a zvýšit zastoupení žen v rozhodovacích orgánech jak v politice, tak v podnicích“, „vyzývá Komisi a členské státy, aby podnikly rozhodné politické kroky v boji proti genderovým stereotypům a motivovaly muže k rovnějšímu rozdělení povinností v domácnosti a v rámci péče o děti, zejména prostřednictvím pobídek k čerpání otcovské a rodičovské dovolené, což posílí jejich rodičovská práva, zajistí větší míru rovnosti mezi ženami a muži a rovnoměrnější rozdělení rodinných povinností a péče o domácnost a zlepši možnosti žen plně se zapojit na pracovním trhu“.

2) Dalším děsivým exemplářem z dílny Evropského parlamentu je rezoluce o podpoře rovnosti žen a mužů v oblasti duševního zdraví a klinického výzkumu z února 2017. Zde EP mimo jiné dává

do souvislosti tzv. genderové stereotypy a problémy duševního zdraví. Uvádí, že „na duševní zdraví žen a dívek má negativní dopad řada faktorů, včetně rozšířených genderových stereotypů“, že „muži a chlapci čelí genderovým stereotypům v souvislosti s mužností, které mohou podporovat potlačování emocí nebo uchylování se k hněvu, což ovlivňuje duševní zdraví mužů“, že „sexuální a vztahová výchova má při překonávání genderových stereotypů ... a zlepšení duševního zdraví a pohody dívek a chlapců, žen a mužů zásadní význam“. Vedle toho pléduje za liberální úpravu potratů a za sexuální výchovu, když uvádí, že „sexuální a reprodukční práva zahrnují přístup k zákonnému a bezpečnému přerušení těhotenství, ke spolehlivé, bezpečné a cenově dostupné antikoncepci a ke komplexní sexuální výchově a výchově týkající se vztahů“, „považuje za politováníhodné, že sexuální a reprodukční práva jsou v několika členských zemích EU značně omezena anebo jsou uplatňová-

na jen na základně určitých podmínek“ a „je toho názoru, že narůstající počet zdravotnických pracovníků, kteří odmítají v členských státech provádět přerušování těhotenství, představuje další hrozbu pro zdraví a práva žen; naléhavě vyzývá členské státy, aby v nemocnicích zajistily alespoň minimální počet zdravotníků provádějících přerušování těhotenství“.

3) Pozoruhodnou ukázkou genderového šilenskosti (a hledání nečekaných souvislostí) je rezoluce o ženách a změně klimatu z dubna 2012, kde europoslanci propojují svá dvě zvláště oblíbená témata. Najdeme zde myšlenky typu: „změna klimatu není z hlediska rovnosti pohlaví neutrální a má na obě pohlaví odlišné dopady“, „změna klimatu povede k prohloubení nerovnosti a existuje riziko, že pokud politiky v oblasti změny klimatu nezohlední diskriminaci na základě pohlaví již od samého počátku, budou mít negativní dopad na vyvážené zastoupení žen a mužů i na práva žen“, „bez skutečné rovnosti pohlaví nebude existovat ani klimatická spravedlnost“, „demokracie, dodržování lidských práv a rovnost příležitostí mužů a žen přispívají k udržitelnému rozvoji a k ochraně životního prostředí“, „míra zastoupení žen při přijímání politických rozhodnutí, a zejména na jednáních o změně klimatu, je stále neuspokojivá“. Evropský parlament dále mimo jiné „vyzývá Komisi a Radu, aby začlenily hledisko rovnosti žen a mužů do všech fází politik v oblasti klimatu, od jejich tvorby až po financování, provádění a hodnocení, a zajistily tak, že opatření v oblasti klimatu nebudou zhoršovat nerovné postavení žen a mužů a budou přínosná i pro situaci žen“, „vyzývá EU a členské státy, aby vyhodnotily, do jaké míry politiky v oblasti klimatu zohledňují potřeby žen, a naléhavě je žádá, aby uplatnily genderové hledisko při vytváření politiky udržitelného vývoje citlivé k otázkám rovnosti žen a mužů“, „zdůrazňuje, že ženy hrají zásadní úlohu při odběru vody a hospodaření s ní v rozvojových zemích, poněvadž jsou to často právě ony, kdo vodu obstarávají, používají a rozdělují, a to nejen doma, ale i v zemědělské výrobě“, „podotýká, že povinnosti žen v rámci rodiny činí ženy v mnoha společnostech po celém světě

Foto: Hunter Brumels / Unsplash

Tisková zpráva vysvětluje čtenáři, že rovnost pohlaví by měla být určujícím hlediskem v jakékoli oblasti lidské činnosti.

zranitelnějšími vůči environmentálním změnám, což je ještě zhoršeno dopadem změny klimatu“, „vyzývá Komisi a členské státy, aby podněcovaly ženy k technickému a vědeckému vzdělávání a k výkonu povolání v oblasti ekologických a energetických technologií, neboť potřeba odborných pracovníků v této oblasti ženám v budoucnu zaručí jistotu a stabilitu pracovních míst a zajistí větší povědomí o potřebách žen při tvorbě politik v oblasti změny klimatu“, „uznává, že růst populace má dopad na změnu klimatu, a zdůrazňuje nutnost odpovídajícím způsobem reagovat na všechny nenaplněné potřeby antikoncepce žen a mužů ve všech společnostech“.

Takto tedy vypadá gender mainstreaming v praxi.

Ze závěrů Rady

Překvapivé se může zdát, že ostře genderovou notu rozehrávají i některé závěry Rady – které odsouhlasily všechny členské státy (včetně ČR), protože o závěrech se rozhoduje konsensem.

1) V červnu 2016 Rada přijala závěry o rovnosti žen a mužů. V nich mimo jiné uvádí: „Ženy mají vyšší pravděpodobnost dokončení vysokoškolského vzdělání, ale jsou velmi nedostatečně zastoupené na

příklad ve studiu vědy, technologie, inženýrství a matematiky a v rámci příslušné profesní dráhy a na vědeckých a vysokých pozicích na všech úrovních vzdělávání. Muži jsou naopak nedostatečně zastoupeni v oblasti péče o dítě, péče o seniory, předškolního vzdělávání, zdravotnictví a neplacené práce. Genderové násilí a stereotypy jsou stále velmi rozšířené; [...] klíčovou úlohu v dosažení pokroku směrem k rovnosti žen a mužů hrají muži, a to mimo jiné z hlediska vyváženého rozdělení pečovatelských povinností vůči závislým osobám,⁵ což je jeden z předpokladů rovné účasti žen na trhu práce. [...] podle zprávy Komise z roku 2014 o rovnosti žen a mužů by při současném tempu změn trvalo ještě 70 let, než by byla rovnost žen a mužů dosažena. Pro urychlení pokroku a naplnění očekávání občanů jsou proto zapotřebí formální politický závazek a aktivní politické iniciativy. Rovnost žen a mužů je rovněž předpokladem pro hospodářský růst, prosperitu a konkurenceschopnost, a tedy i udržitelnost a dobré životní podmínky našich společností.“

2) Závěry Rady na téma Podpora úloh žen jakožto osob podílejících se na rozhodování ve sdělovacích prostředcích

z června 2013 staví jako problém údajně nízké zastoupení žen ve vedení médií, které je třeba řešit, neboť údajně „větší zastoupení žen v rozhodovacích pozicích ve sdělovacích prostředcích může vést k většímu zohlednění genderových aspektů v obsahu a ve volbě programů sdělovacích prostředků, takže se bude prezentovat vyváženější obraz života žen a mužů a přínos žen pro společnost, což by mělo pozitivní dopad na veřejné politiky, soukromé postoje a chování“. Rada zde vyzvala členské státy a Komisi mimo jiné k tomu, aby zastoupení žen ve vedení médií monitorovaly, aby prosazovaly „výměnu osvědčených postupů“ o programech pozitivní diskriminace v této oblasti, aby zvážily financování „projektů týkajících se žen a sdělovacích prostředků“, aby podporovaly „kampaně na zvýšení povědomí a výměnu osvědčených postupů ohledně boje proti genderovým stereotypům a prosazování realistického a nediskriminačního zobrazování dívek/žen a chlapců/mužů ve sdělovacích prostředcích“, nebo aby podněcovaly „dialog mezi nevládními organizacemi a profesionálními mediálními organizacemi za účelem zvyšování povědomí o rovnosti žen a mužů v rámci daného odvětví a o prospěchu, jež přinese posílení úloh žen a zvýšení jejich účasti a povyšování žen do rozhodovacích pozic“.

3) Závěry Rady s titulem Boj proti násilí páchanému na ženách a poskytování služeb podpory obětem domácího násilí z prosince 2012 upoutají pozoruhodně militantním jazykem. Uvádí se zde mimo jiné: „Násilí páchané na ženách je projevem historicky nerovného mocenského postavení mužů a žen a je příčinou i následkem nerovnosti mezi ženami a muži.“ Nebo: „Diskriminační sociální, tradiční a kulturní normy a genderové stereotypy přispívají k násilí páchanému na ženách a udržují lhotejný přístup k tomuto závažnému problému a k jeho zlehčování.“ Rada vyzvala Evropský parlament, Komisi a členské státy k boji „proti rozšířeným sexistickým stereotypům a sociální stigmatizaci, které násilí páchané na ženách legitimizují a udržují“, a aby „věnovaly zvláštní pozornost primární prevenci násilí páchaného na ženách, uznávající mimo

⁵ Všimněme si toho surového, odlidštěného jazyka!

Foto: Maria Teneva / Unsplash

Struktury Evropské unie jsou genderovou ideologií skrz na skrz prolezlé a s revolučním zápalem ji míní šířit na úrovni EU i v jednotlivých členských státech a vyvážet ji do třetího světa.

jiné úlohu vzdělávacího systému jakožto jednoho ze základních zdrojů socializace a jakožto klíčového nositele tradičních a kulturních a sociálních norem, což může zahrnovat i negativní prvky, jako jsou například genderové stereotypy a přísné rozdělení úloh mužů a žen, jež podporují násilí páchané na ženách“.

Činnost Evropského institutu pro rovnost žen a mužů

Samostatnou kapitolou jsou výstupy Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE), které mívají surrealistický až tragikomický rozměr.

EIGE mimo jiné vypočítává index rovnosti žen a mužů (gender equality index) pro jednotlivé členské státy a pro EU jako celek a chrlí publikace typu *Gender in sport; Gender in environment and climate change; Gender in maritime affairs and fisheries; Gender and digital agenda; What about gender equality in the media?: Interviews with women experts; Gender and energy*.

V červnu 2016 institut představil

internetovou pomůcku Gender Mainstreaming Platform. V ní rozebírá z pohledu „genderu“ 19 odvětví lidské činnosti a snaží se ukázat, že „genderové hledisko“ je třeba uplatňovat ve všech oborech včetně např. rybářství, zemědělství, energetiky nebo dopravy. Tisková zpráva nadepsaná „No more excuses to ignore gender concerns – use our guide!“ vysvětluje čtenáři, že rovnost pohlaví by měla být určujícím hlediskem v jakékoli oblasti lidské činnosti. „S novou platformou od EIGE, už není prostor pro výmluvy pro ignorování genderového hlediska. Ukážeme vám, jak začlenit gender, způsobem šitým na míru vašemu odvětví.“ Platforma prý prezentuje různé výzvy pro rovnost pohlaví v 19 oblastech a praktické způsoby, jak je řešit. Je zamýšlena jako vodítko pro politické vůdce, pro praxi a experty, ale také jako užitečná četba pro každého. Usnadňuje prý porozumění genderovému hledisku. Poskytuje řadu metod a prostředků, které dávají instrukce krok za krokem k podchycení různých potřeb mužů a žen

– např. *gender budgeting, gender monitoring* nebo *gender equality training*.⁶

EIGE také vytvořil velký glosář genderových termínů – najdeme zde slova jako *caring masculinity, hegemonic masculinity, desegregation of the labour market, domestic division of labour, hypermasculinity, non-sexist use of language, gender gap, gender audit*.

Závěr

Struktury Evropské unie jsou genderovou ideologií skrz na skrz prolezlé a s revolučním zápalem ji míní šířit na úrovni EU i v jednotlivých členských státech a vyvážet ji do třetího světa. Jde o jednu z nejodpudivějších a nejvíce alarmujících stránek aktuálního stavu evropského integračního projektu. Tupý centralismus, který je většinou s nadšeným „evropanstvím“ spojován, je řádově mnohem menším problémem, než fakt, že se Brusel stává základnou sociálního inženýrství nové progresivní levice. To se projevuje nejen v oblasti feminismu, ale třeba také v kultu sexuálních menšin, v multikulturalistickém vítacím přístupu k migrantům či v environmentalismu.

Setkáváme se zde se zvlášť nebezpečnou formou sociálního inženýrství, které je rozvíjeno v rámci nepřehledných nadnárodních struktur mimo demokratickou kontrolu a snoubí se s programovým centralismem a internacionalistickými pokrokařskými ambicemi. Proto je třeba mu vzdorovat zvláště důrazně.

Tomáš Břicháček

S díky převzato se souhlasem
z *Konzervativních novin*

JUDr. PhDr. Tomáš Břicháček, Ph.D.,
právník se specializací na právo Evropské
unie a mezinárodní právo soukromé,
publicista

⁶ <http://eige.europa.eu/news-and-events/news/no-more-excuses-ignore-gender-concerns-use-our-guide> [16. 6. 2016]

ÚCTA – VLASTNOST CHARAKTERNÍHO ČLOVĚKA

Představujeme 28 vlastností (ctností), kterými je budován dobrý lidský charakter, jak je přednášel pro mladé v Univerzitním pastoračním centru v Bratislavě kněz P. Milan Bubák SVD.

Spisovatele Williama F. Buckleya se jednou zeptali, kdo z jeho známých by byl podle něj nejlepší kombinací ctností učnosti a svatosti. Buckley se zamyslí a říká: Gerhart Niemeyer. Pak dodal, že kdyby dostal tuto otázku dřív, než poznal jmenovaného profesora politologie na Univerzity Notre Dame, který byl vysvěcen na episkopálního kněze a později však konvertoval ke katolicismu, byl by vyslovil jméno jiného člověka.

Byl by to Whittaker Chambers. Filozof Sidney Hook se o Chambersovi vyjádřil, že tento člověk nejen napsal jednu z nejvýznamnějších autobiografií 20. století, ale učinil gesto nevšedního altruismu: totiž „spáchal morální sebevraždu, aby odčinil vinu naší generace“. Chambersův život byl obrazem člověka úžasné vzdělanosti a svatosti. Bylo na něm však ještě něco zvláštního: byl v takové míře ztělesněním neočekávaných zvratů a proměn, které otřásaly mravním a politickým světem dvou kontinentů, že kdyby jej člověk neznal, mýslil by, že jde o fikci.

Narodil se v roce 1901 a vyrůstal v Lynbrook, na Long Islandu. Největší vliv na jeho osobnost během výchovy mělo mimo jiné dílo Victora Huga *Bídníci*, které přečetl několikrát. Toto dílo, které si zvykl nazývat „biblí svého dětství“ jej dovedlo k poznání, že křesťanství a revoluce jsou „dvě nesmiřitelné věci“. A když uvažoval, kde je pravda, vybral si revoluci. Později jako student na Columbia University se dal do čtení Lenina. Pod vlivem jeho myšlenek se rozhodl odejít do Anglie a tam vstoupit do komunistické strany. V Anglii se stal šéfredaktorem novin *Daily Worker*. Jako neúnavný propagandista strávil mnoho času překládáním mnoha knih z francouzštiny a němčiny do angličtiny. Ve 30. letech 20. století se vrátil do Ameriky a ve Washingtonu, D. C., sloužil jako

kurýr v sovětském špionážním aparátu. V roce 1938 se však s komunistickou stranou rozešel. Ve své autobiografii uvádí dva důležité body, které ho vedly ke ztrátě víry v komunistickou ideologii.

„Pro jednoho z nás dvou mít dítě,“ řekl mu bratr, „by bylo zločinem proti přírodě.“ Ačkoli toužil po dětech, souhlasil s bratrem. Pro profesionálního revolucionáře v komunistické straně se považovalo za mravně chybné mít děti. Ty by jen překážely nebo by ho rušily při nejdůležitější práci, kterou bylo angažmá pro komunismus. Dokonce, i když byl jako komunista v ilegality (po návratu do Ameriky, kde byla komunistická strana zakázaná) pokládal za samozřejmé přesvědčení, že děti nepřipadají v úvahu.

Proto byly v životě strany běžnou věcí potraty. Existovali komunističtí lékaři, kteří prováděli potraty za symbolický poplatek. Potrat, na který Chambers později hleděl jako na „tělesný horor“, tehdy pokládal jako všichni komunisté za obyčejnou nápravu nezdařené záležitosti, například jako vyoperování bradavice. Když ale jeho žena přece jen otěhotněla, dala mu najevo, že dítě chce. „Drahý,“ říkala mu prosebně, „nemůžeme tomu malému dítětku udělat tu hroznou věc, ne tomu malému dítětku, drahý.“ Konstrukce, kterou si vybudoval během let působení v komunistické straně, začala se najednou při styku s dítětem hroutit. Dítě se narodilo a rodiče je pojmenovali Ellen. „Kdybych měl vyjmenovat jednotlivé milníky na dlouhé cestě rozchodu s komunismem,“ napsal Chambers, „toto by byl pravděpodobně jeden z nich, ne na úrovni vědomí, ale spíše podvědomí.“

Prst Boží

Druhý rozhodný okamžik nastal, když se jeho dívka posadila na vysokou židli. Zahledl se na kaši na její tváři a jeho

Whittaker Chambers. Foto: wikimedia.org

Konstrukce, kterou si vybudoval, začala se najednou při styku s dítětem hroutit.

pohled se zastavil u krásných křivek jejího ucha – „ty složité, perfektní uši“. Tehdy jej napadlo, že tato ouška nemohla být stvořena nějakou náhodnou směsí atomů. Tato ouška nemohla být vysvětlena v žádné poučce dialektického materialismu. Mohla být stvořena jen jako plán, design. Důsledky byly neúprosné: design předpokládal Boha. „V té chvíli,“ napsal, „se mého čela poprvé dotknul prst Boží.“

Chambers svou autobiografii zahajuje sdělením svým dvěma dětem. Připomíná jim dvě věci, kterým se v mládí naučil. Dvě nejdůležitější věci, jaké jen je člověk schopen poznat: zázrak života a zázrak vesmíru. Nabádá je, aby nikdy nepřestaly hledět na zázrak života, existujícího v rámci zázraku vesmíru, a to „s úctou

Foto: Vivek Doshi / Unsplash

Chambers se přes úctu k životu v lůně matky a úctu k zázračným křivkám na oušku své dcerky dostal nazpět ke křesťanským kořenům.

a bázní – s tou, která v moderním světě vymřela a byla nahrazena opičím úžasem člověka nad chytrostí vlastního vynalézačského mozku.“

Chambers se přes úctu k životu v lůně matky a úctu k zázračným křivkám na oušku své dcerky dostal nazpět ke křesťanským kořenům. Uvědomil si, že se zřejmě nedobrovolně stal svědkem Boží milosti. A úplnou ironií byl jeho objev, že z pohledu nové perspektivy *Bídníci* Victora Huga předávají ne komunistické, ale křesťanské poselství. Když znovu očima přelétl poslední řádek Danteho *Pekla* – „A tak jsme znovu vyšli, abychom viděli hvězdy“, které, jak říká, jsou i posledními slovy Marxova *Kapitálu*, bylo zřetelné, že předmět jeho víry se definitivně změnil: od utopické budoucnosti s člověkem k věčnému životu s Bohem.

Chambers začal pracovat v časopise *Time* v roce 1939 a brzy se stal jedním

z nejbrilantnějších i nejkontroverznějších autorů. Zakrátko se stal dokonce vedoucím redaktorem. Tím měl možnost myšlenky úcty a úžasu nad Božími věcmi, které jej přivedly k pokoře a víře, šířit formou psaného slova mezi prominentními čtenáři.

KOMENTÁŘ

Co je to úcta? Do jisté míry je latinské slovo *reverentia* širší, než české úcta. Budu proto užívat k popisu podstaty této ctnosti i další slova, která celý ten široký význam doplňují, například obdiv nebo úžas. Člověk *reverencie* je ten, kdo žasne nad věcmi a jejich Tvůrcem nebo tvůrci a vede jej to poté k pokorné odezvě. O tom, že v našem světě úcta a obdiv chybějí, svědčí množství lapsů nejen ve sféře profánní, ale bohužel i ve sféře duchovně náboženské. Například jak jinak pochopit řekněme kněze, který přijde do

farnosti, kde se jeho předchůdce zedřel, aby zařídil mnoho dobrých věcí, které za čas přinesly i užitek; a když přijde on, nový, jeho nejdůležitější snahou je to, co našel, eliminovat nebo výslovně zničit? Takové machinace jsou nejen za srdce beroucí, ale jsou i znamením arogance a malosti ducha, který nenajde odvahu, aby se seznámil s dobrem, které našel a sklonil se před ním s úctou a pokorou.

Na profánní úrovni je vlastně samotný ateismus výsledkem nedostatku úcty a obdivu. Kdyby byl člověk schopen pronikat do kvintesence stvořeného světa, nezbylo by mu nic jiného než neustále žasnout nad tím, co objeví a poté hledat za vším Tvůrcem. Určití tvůrci reklamy, která nabádala lidi k ochraně přírody, napsali na velký billboard s našimi veleho-rami v pozadí nápis: „Objevuj, obdivuj, ochraňuj!“ Vyzývali tak lidi k reflexi nad tím, co vidí, která by automaticky vedla k úctě, bázní a obdivu před Tvůrcem všeho a v důsledku i k ochraně tohoto díla.

Modlitba vděčnosti

Benediktinský bratr David Steindl Rast v knize *Vděčnost je srdcem modlitby* (*Greatfulness is the Heart of Prayer*) píše o úžasu jako o počátku filosofie. Úžas, překvapení, vede k úctě a tak následně k modlitbě vděčnosti. Úžas je však vlastní jen nevinným dětem a nevinným dospělým. Hříchem ztížený dospělý už neumí žasnout. Proto ani nemá úctu. Nejen před druhými a před Bohem, ale ani sám před sebou.

Profesoři Dietrich a Alice von Hildebrand říkají, že „úcta je postoj, který lze označit za matku celého morálního života, protože s ní se člověk staví do takové pozice vůči světu, která otevírá jeho duchovní zrak a uschopňuje jej objímat hodnoty.“

V materialistickém a požitkářském světě, kde se lidé topí v zahleděnosti do sebe a v čumění do vlastního pupku, je běžným jevem, že duch úcty a obdivu je vytlačován. Až se to stane, mravní život bude vyrván i s kořeny. Současný svět mluví často o tom, jak je nutné mít „otevřenou mysl“, ale jen zřídka trvá na tom, aby se člověk stavěl na pozici úcty, úžasu a obdivu, která je ve skutečnosti postojem otevřenosti mysli vůči objektivní pravdě. Úcta a obdiv je tedy matkou

Foto: adrikszabo / Pixabay

Úcta je postoj, který lze označit za matku celého morálního života, protože s ní se člověk staví do takové pozice vůči světu, která otevírá jeho duchovní zrak a uschopňuje jej objímat hodnoty.

mravného života a to proto, neb člověku dovoluje poznávat co je a co není dobré a hodné úcty. „Komu jinému se může naplno zjevit křehká krása západu slunce nebo Beethovenovy Deváté symfonie,“ ptá se von Hildebrand, „když ne tomu, kdo k nim přistupuje s úctou a kdo před nimi odemkne své srdce?“

Beethovenův dům v Bonnu, v Německu, byl přeměněn na muzeum. V jedné místnosti je klavír, u kterého mistr zkomponoval mnoho svých skladeb. Jedna studentka z Vassar College, která tam přišla na návštěvu se skupinou amerických studentů, se vášnivě zahleděla na tento klavír a ptala se průvodce, zda by si na něm mohla aspoň na chvíli zahrát. Průvodce, povzbuzený tučným „vším-

ným“, jí to dovolil. Studentka si sedla ke klavíru a dala se do hraní Měsíční sonáty. Když svůj minirecitál skončila, řekla nadšená průvodci: „Jsem si jistá, že tu bylo hodně velkých klavíristů a že každému bylo dovoleno mít požitky z toho, že si mohli zahrát aspoň pár akordů na tomto klavíru.“ Průvodce na to: „No, není to zcela pravda, slečno. Před asi dvěma lety tu byl mistr Paderewski a prohlásil, že není hoden se tohoto klavíru dotknout.“

Úcta a obdiv jsou ctnosti, které nám dovolí odstoupit od ponurého zaměstnávání se jen sebou samými, setrvání v obdivování sebe a od vyhledávání jen svých vlastních zájmů. Člověk musí být v kontaktu i s poklady ležícími mimo něj, aby mohl unést a vystát sám sebe. Jak

řekl Dostojevský: „Člověk, který se klaní ničemu, nebude nikdy schopen nést břímě sebe sama.“ Úcta nás rozšiřuje, zahleděnost do sebe nás zužuje. To je důvod, proč Platon radil: „Své děti bychom měli učinit bohatými ne zlatem, ale úctou.“

Karikatura trpícího papeže

Postoj neúcty, ač velmi populární hlavně mezi komiky, je ve skutečnosti velkou slabostí. Zvyk vysmívat se tradičním hodnotám vyrůstajícím z objektivního řádu, je znamením určité duchovní slepoty, což je charakterová vada, kterou nemusí nikdo nikomu závidět.

Ve středu 29. dubna 2005 deník *SME* uveřejnil velmi potupnou karikaturu trpícího papeže Jana Pavla II. Vyvolala vlnu rozhořčení. Papež je vyobrazený zezadu před oknem svého bytu, ale jen vrchní část jeho těla, jakoby busta na stojanu. Vedle něj stojí dva biskupové, z nichž jeden táhá za nitku přivázanou na ruku papeže, která mává olivovou ratolestí. Karikaturista Shooty tu vyjádřil svou neúctu nejen vůči papeži a církvi, ale celkově vůči utrpení člověka, který se trápí těžkou chorobou (nemocí). Toto je ve světě, ze kterého se vypaří úcta vůči hodnotám, běžná věc.

Jak krásně naopak působila gesta papeže, když ještě mohl, vůči hendikepovaným nebo trpícím lidem, Ti byli vždy prvními, kterých si všiml i při svých velkolepých návštěvách. Nebyli to politici nebo hlavy korunované, ale prostí lidé, kteří mohli udělat jen málo. Avšak papež jim dal najevo, že si i toho mála váží. Mnozí z nás jsme měli možnost vyjádřit to stejné, když nám například malé dítě darovalo obrázek, který je v podstatě shlukem čar, ale my jsme jej přijali s obdivem, protože jsme uznali snahu. Třeba i jinak neschopný člověk, díky náklonnosti k nám, vytvořil něco podobného a my jsme to ocenili; nebo bohužel i neocenili. Právě na tom je vidět velikost či malost našeho ducha.

Pýcha a žádostivost

Jsou dvě formy neúcty. První vychází z pýchy. V tom případě je člověk tak moc fascinovaný sám sebou, že jediné co jej ovládá a zajímá je pouze to, co vylepší jeho prestiž, přinese mu pocty a udě-

lá jej slavným. Takový člověk se nikdy neponoří do hloubky věcí. Nezajímají jej hodnoty samy o sobě. Nezajímá jej spravedlnost, oběť, ani oddanost objektivním hodnotám. Pýcha je centrem jeho života, což jej zcela pohlcuje. Když takový člověk i projeví úctu či obdiv, je třeba to prověřit. Je to obyčejné divadlo. Sem perfektně zapadá většina politiků před volbami. Nejen jich.

Druhá forma neúcty vyrůstá ze smyslnosti nebo sobecké touhy, kterou scholastici nazývají „žádostivost“. Takový člověk si vždy pokládá otázku, zda věci nebo lidé, kterými se zabývá, jsou nebo nejsou pro něj předmětem požitku (rozkoše). Také člověk tohoto typu, podobně jako člověk pýchy je slepý k základní hodnotě věcí. Věc (záležitost, skutečnost, otázka, problém) není pro něj předmětem obdivu pro to, čím je, ale jen pro to, jak jemu samému slouží. Co mu neslouží, nebere. Neváží si toho, nectí, neobdivuje, nezasne nad tím. Lidé si neváží pro to, co mají uvnitř, pro jejich vlastní hodnotu. Člověk tohoto typu lidi používá (využívá). Jeho motivace by se dala vyjádřit větou: „Jaký já z toho mohu mít prospěch?“

Postoj neúcty, pokud jeho kořeny vyrůstají jen z chladného a vykalkulovaného sobectví, je nejen překážkou morálního růstu člověka, ale zároveň v něm ničí schopnost milovat druhého; protože láska je pozitivní a souhlasná odpověď jednoho člověka na hodnotu, cenu, kterou našel v druhém člověku bez ohledu na to, zda z toho pro sebe něco má nebo ne. Láska na prospěch nemyslí. Neschopnost rozeznat tuto hodnotu vylučuje možnost milovat. Jedním z nejspolehlivějších znamení, že začínáme opravdu milovat je pocit, že já, milující, jsem nehoden a ten, koho miluji, je hoden. Sebe pokládám spíše za žebráka a milovaného za drahocenného, za boháče. Samozřejmě bez nároku, že bych z toho něco měl. Pascal jednou poznamenal, že „velikost člověka je natolik velikostí, nakolik je člověk přesvědčen o své ubohosti“. Ctnost úcty nám umožňuje vážit si velkých věcí, vyrůstajících ze zdroje zcela mimo nás. Paradoxem je, že úcta, která se nesoustředí na naši velikost, ale na něco jiného než jsme my, je skutečným znakem naší vlastní velikosti. Nicméně člověk nebude schopen

Foto: Vivek Doshi / Unsplash

Úcta, která se nesoustředí na naši velikost, ale na něco jiného než jsme my, je skutečným znakem naší vlastní velikosti.

uvědomovat nebo vážit si velikosti mimo sebe, pokud nebude mít v sobě vypěstovanou kombinaci úcty a pokory. Pouze tyto dvě ctnosti, kráčející ruku v ruce, budou schopné zajistit nám, aniž bychom se o to snažili, velikost.

Skrytá a křehká moc

„Křesťanství je zvláštní“, poznamenal Pascal. „Snaží se člověka přivést k tomu, aby uznal, že je ubohý, dokonce hnusný; zároveň ho nutí, aby toužil být jako

Bůh.“ Pokora a úcta se k sobě mají jako dvě závaží, každé na jedné straně. Samotné přesvědčení o ubohosti vede k zoufalství, zatímco pouhá úcta k velkým věcem postrkuje k pýše. Člověk se může nechat okrást o milost dvěma způsoby: zoufalstvím, které je výsledkem příliš nízkého sebevědomí; a pýchou, která je výsledkem domýšlivosti. Kombinace pokory a úcty mu umožní poznat svou velikost bez pýchy a lidskost bez zoufalství.

Úcta je skrytá a křehká moc, kterou

TRADICE OTCŮ

O tom, že v našem světě úcta a obdiv chybějí, svědčí množství lapsů nejen ve sféře profánní, ale bohužel i ve sféře duchovně náboženské.

si však člověk musí namáhavě pěstovat. Aristoteles poukazuje na skutečnost, že všeobecně jsou lidé náchylnější nechat se ovládat strachem než se nechat inspirovat úctou. Podobně, pokračuje, mají tendenci opustit zlé chování ne pro zjištění, že tím působí zlo, ale proto, že se bojí trestu. Vynikající soudce Oliver Wendell Holmes, Sr., formuloval záležitost trochu poetičtěji, když napsal: „Ve svém srdci mám malou, nesmělou rostlinu, zvanou úcta; rozvíjím a kultivuji ji vždy v neděli ráno.“ Tento výrok by určitě získal obdiv německého básníka Goetheho, pro kterého „duší křesťanského náboženství je úcta“.

„Svět nebude nikdy hladovět po nedostatku úžasu,“ napsal G. K. Chesterton, „ale jen po nedostatku údivu (úcty).“ Člověk úcty si nikdy nebude stěžovat na nedostatek zázračných zkušeností a zážitků. Bude tomu proto, že ladí s vesmírem. Neuctivému člověku, kterému chybí vypěstovaná schopnost žasnout jak úžasný je ve skutečnosti svět, bude připadat život pustý (prázdný). Nedostatek úcty (obdivu) vyžene z jeho života všechnu úžas. Takový člověk bude neu-

stále smutný, v depresi, bude si stěžovat a pořád něco hledat. Docházíme vlastně k úžasnému závěru: člověk neúcty je člověkem pesimismu. Naopak člověk úcty je člověkem optimismu, neustále překypuje dobrou náladou a srší životem, protože je stále nad čím žasnout.

Co tě napadá pod vlivem myšlenek, které jsi právě slyšel (přečetl)? Jsi člověkem úcty, umíš žasnout?

Vidíš souvislost mezi vírou a úžasem? Nepřístupoval jsi i ty k dílu druhého člověka nebo k němu samému s pohrdáním, bez úcty, bez zkoumání jeho podstaty? Nemáš s tím nějakou bolestnou zkušenost? Vidíš napojení úžasu a úcty na optimismus a naopak neúcty a nedostatku úžasu na pesimismus? Nemáš i ty v tomto smyslu nemocného ducha?

*Přeložila Sylva Bernardová
Zpracováno podle DeMarco, Donald.
The Heart of Virtue: Lessons from Life and Literature Illustrating the Beauty and Value of Moral Character. San Francisco: Ignatius Press, 1996.*

**Z encykliky papeže Pia XII.
o posvátné liturgii: Kristus kněz
a oběť**

Kristus samozřejmě je kněz, ale kněz pro nás, ne pro sebe, protože jménem celého lidského pokolení přináší věčnému Otci touhy a náboženské city; zároveň je obětním darem, ale pro nás, protože dává sám sebe místo člověka obtíženého vinami.

Apoštolo slovo „mějte v sobě to smýšlení, jaké měl Kristus Ježíš“ (Flp 2,5) vyžaduje ode všech křesťanů, aby si osvojili, pokud je to v lidské moci, stejný vnitřní postoj, jaký měl božský Vykupitel, když přinášel v oběť sebe sama: totiž aby projevovali pokoru myslí a prokazovali klanění, čest, chválu a díky svrchované Boží velebnosti.

Vyžaduje kromě toho od nich, aby si jistým způsobem osvojili také charakter obětního daru, aby podle přikázání evangelia zapírali sami sebe, aby dále dobrovolně konali pokání a aby se každý odvracel a očišťoval od toho, čím se provinil.

Konečně vyžaduje, abychom všichni společně s Kristem tajemně umřeli – tak, abychom mohli jako Pavel říci: „Spolu s Kristem jsem ukřižován.“

VYŠLA PUBLIKACE O VÝZDOBĚ RENESANČNÍCH LITURGICKÝCH ZPĚVNÍKŮ

Bohatě ilustrovaná kniha Emy Součkové *Výzdoba hudebních rukopisů Jana Táborského z Klokotské Hory* se věnuje v literatuře dosud málo popsanému tématu iluminace v 16. století na území České koruny. Tyto ručně psané zpěvníky můžeme v období renesance považovat za specifický projev kultury měšťanstva.

V první řadě je představena osobnost písařského podnikatele a autora textů

písní Jana Táborského z Klokotské Hory, jenž zaměstnával další písaře a zadával také práci malířům – iluminátorům, kteří tvořili výzdobu těchto monumentálních kodexů. V jednotlivých kapitolách autorka porovnává práci mistrů malířského cechu jako Fabiána Pulře, Matouše Ornyse, Ambrože Ledeckého i jiných a seznamuje čtenáře s motivy, které se v těchto kodexech vyskytují. Pro laického

čtenáře je tak publikace zajímavá množstvím krásných barevných reprodukcí či vyložením biblických příběhů, jež tvoří hlavní námětovou složku výzdoby. V knize je upozorněno, že umělci často tvořili podle grafických předloh, a to zejména dle zvukných jmen, jako byli Albrecht Dürer nebo Martin Schongauer. Autorka tak propojuje světové umění s českým a upozorňuje na souvislosti i inspirační

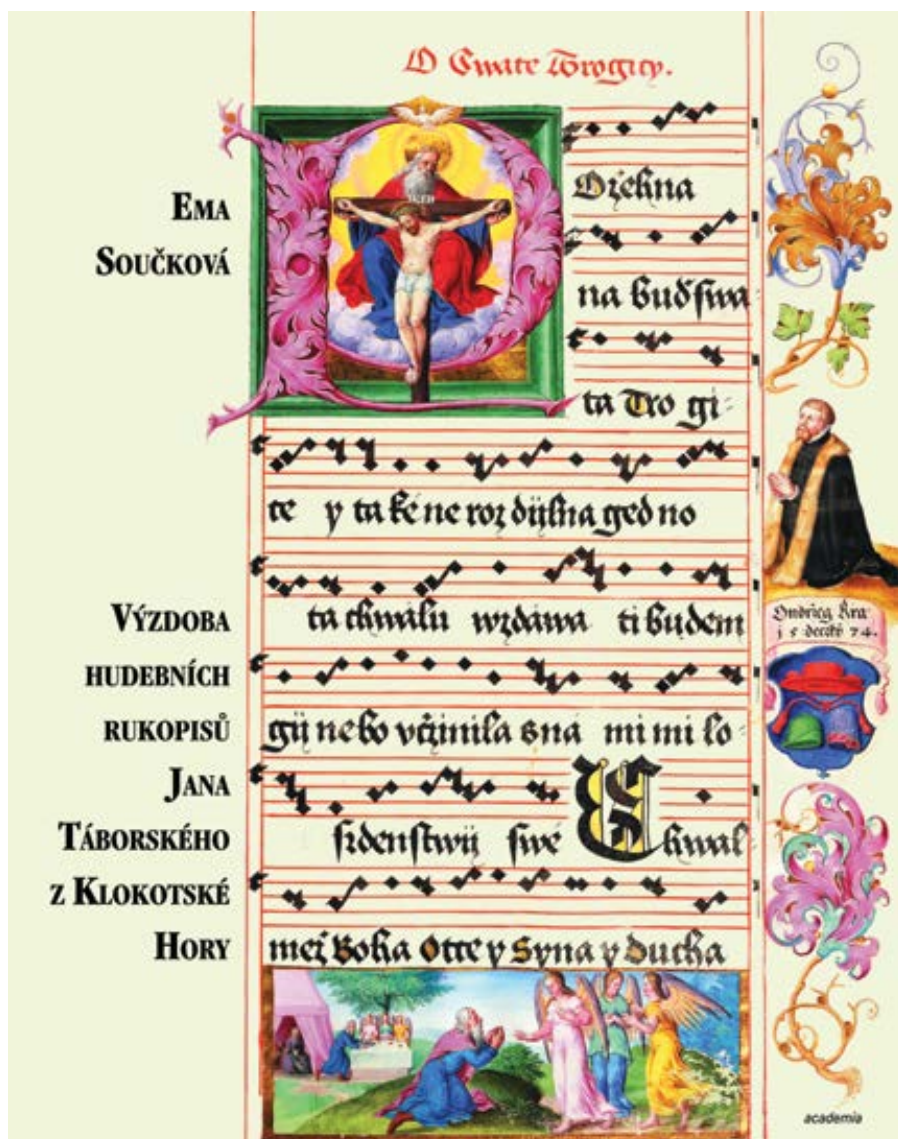

Foto: archiv

zdroje domácích umělců 16. století.

Výzdoba graduálů se kromě námětů vytvořených na základě příběhů ze Starého a Nového zákona, které korespondují s jednotlivými svátky liturgického roku, při nichž byl zpíván ten který zpěv na kůrech městských kostelů, skládá i z malovaných miniaturních portrétů, cechovních znaků, erbů nebo výjevů z městského života. Dále se lze v knize dozvědět i leccos o ornamentální složce dekorace, jež je tvořena jak z druhově určitelných rostlin – tzn. jahodníku, konvalinek, bodláku, růže, hrachu atd., tak z maskaronů, arabesek a mauresek.

V neposlední řadě je věnována pozornost přímo konkrétním exemplářům, které souvisejí s osobností Jana Táborského z Klokotské Hory.

Některé kodexy obsahují jeho erb, jinde je akrostich či píseň, jejíž text složil. Monumentální rukopisy, které jsou deponovány v knihovnách, archivech a muzeích v České republice i v zahraničí, tvoří důležité svědectví o době svého vzniku a jsou také renesančním kulturním dědictvím dnešní České republiky. Jsou zajímavé i z jazykového hlediska, jelikož jsou většinou psány v češtině a ne tedy latinsky, jak je to obvyklé ještě u středověkých liturgických knih.

Kniha vyšla v nakladatelství Academia a má 462 stran.

Ema Součková (*1988) je absolventkou v doktorském studijním programu

Dějiny křesťanského umění na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Dlouhodobě se zabývá knižní malbou, grafikou a užitým uměním. V současnosti pracuje v Národním muzeu jako kurátorka v oddělení starších českých dějin.

Ukázka z knihy s. 124-128 Kryptoportréty v díle Matyáše Hutského

Kromě iluminování knih se Matyáš Hutský věnoval i malbě monumentální. Z roku 1589 je dochována zpráva o Hutského velké zakázce na oltářní archu pro kostel sv. Benedikta na Starém Městě. Smlouva byla uzavřena mezi Matyášem Hutským, Štěpánem Rybářem, úředníkem záduší kostela sv. Benedikta, a krejčím Pavlem Herynkem za přítomnosti kněze Matěje, faráře kostela Panny Marie před Týnem a pana Cypriána Bílka z týnské osady. M. Šroněk zpravuje o tom, že Cyprián Bílek podal na Matyáše Hutského žalobu, protože svoji podobu spatřil v postavě Jidáše, což se mu nikterak nelíbilo. Matyáš Hutský se proti tomu bránil mimo jiné i tím, že když Jidáš seděl s ostatními apoštoly u stolu, nebyl ještě zrádce ale pouze apoštolem. Tato zmínka je velice zajímavá, zvážíme-li, že na výše zmíněných miniaturách s Poslední večeří se objevuje Jidáš vyčleněn ze společenství apoštolů a postaven s měšcem v ruce za tělo iniciály. Spor skončil smírem a Hutský nakonec Jidášovu tvář přemaloval.

V této souvislosti lze zmínit, že Matyáš Hutský patrně čas od času maloval kryptoportréty, např. postava Panny Marie v kompozici Sslání Ducha svatého v Českém zpěvníku od dominikánů zobrazuje objednavatelku rukopisu. Čili Cyprián Bílek měl patrně oprávněné podezření, že Jidáš nese jeho podobu.

Matyáš Hutský disponoval evidentně díky svému zahraničnímu školení oproti jiným iluminátorům v Praze značným rozhledem a vzděláním. Je možné, že se v Tyrolsku seznámil se spisy Albrechta Dürera, který kryptoportréty maloval velice často a vytvořil i návod, jak postupovat, aby podobizny nebyly na první pohled rozpoznatelné.

-red-

KDYŽ KŮROVEC PŘETNE VERTIKÁLU

Když na chvíli vystoupíme z našich bytelných klimatizovaných aut, tak nám kulisy pro naše selfie fotky čím dál víc kazí rezavé kostry smrků. Chvilku se o tom spravedlivě rozčílíme při nedělním obědě, ale pak rezignovaně měníme téma se slovy, že tento boj nejde vyhrát. Co kůrovcová kalamita vypovídá o naší společnosti?

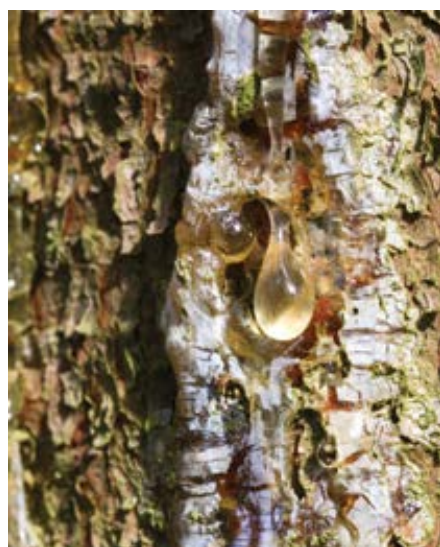

Foto: S. Rae / Flickr

Smrk ztepilý jako by byl symbolem našeho zplodštělého života. Jeho hlavním cílem je rychle růst, nabrat hmotu (hmota tu hraje hlavní roli), být krásný a rovný, bez větví, a tím bez suků, bez komplikací. Na kořenech, odkazu předků, nezáleží (například borovice i jiné dřeviny mají mnohem hlubší kořeny než smrk). Smrk ztělesňuje náš přístup vše racionálně srovnat do unifikovaných řádků, které nepřipouštějí slabší, křivé a zaostávající jedince, vše spočítat, plošně vytěžit a zpečetit. Co na tom, že je nepřirozené smrk plošně sázet pod 700 metrů nad mořem. „My tomu poručíme, soudruhu!“

Jenže pak vyschne zdroj, ze kterého smrk čerpá vláhu. A my nejsme stavění na krizi, naše zakotvení je slabé. A tak k porážení naší civilizace není třeba velká válka, krutá totalita či traskavá přírodní apokalypsa, tedy nějaká tragédie „zvenčí“, ale neschopnost bránit se najezdu „zevnitř“. Jeho aktéři jsou malíci paraziti. Pracují tiše, neviditelně a pilně, na rozdíl od nás mají potenciál se dobře množit a spolupracovat. Na rozdíl od nás

umí jít pod povrch (kůry), umí létat, umí přežít. Jsou tak subtilní a důmyslní, že na ně neplatí náš slavný technický pokrok. Brouk se řídí intuitivním čichem, vycítí, kde je slabé místo lesa.

Příznačné také je, že v první fázi si samičky kůrovce razí jen svislé chodby, které stromu ještě neublíží, protože podél nich nahoru pořád proudí vláha. Hlavní průsvih ale nastane, když si ve druhé fázi larvy prorazí vodorovné chodby. To je klíčový moment, kdy parazit přetne vertikálu. A my začneme „usychat“, přestože formálně, navenek pro okolí, jsme v tu chvíli pořád „ztepilí“ – naše hmota zůstává stejně silná, máme větve i jehličí.

Ono by se tomu v té chvíli ještě možná dalo ubránit, kdyby bylo víc smůly. Jenomže my žádnou smůlu nemáme, my chceme pouze štěstí. Smůlu, bolest, nemoc, stáří, smrt, utrpení se snažíme z života vytěsnit. Smůla je lepkavá, pošpiní ruce a částečně také znehodnocuje dřevní hmotu. Smůla je něco jako krvácení stromu, a krvácet rozhodně ochotní nejsme.

Co ještě kůrovce může přibrzdit, jsou lapáky. Pozor, neplést s lapačem (ten prý už teď účinnost ztrácí): lapač je černá skříňka, do které se zavěsí chemický přípravek – zatímco lapák je zdravý strom, ponechaný nebo pokácený jako návnada. Brouk vycítí, že onen strom tu zbyl sám nebo je poražený a neschopný obrany, a tak nalítne přednostně do něj. A ve stadiu kukly je pak třeba návnadu odkornit nebo rovnou odvézt z lesa, i s kůrovcem.

Šéf české komory odborných lesních hospodářů Jirí Pohan doporučuje nešetřit a za účelem návnady nebrat nějakou slabou „tyčku“, ale obětovat silný a zdravý strom s hrubou kůrou. Jenže právě obět je ta věc, která naší civilizaci také zoufale chybí. Důležitý je náš osobnostní růst, ale nejsme schopni se smysluplně obětovat za druhé, za rodinu, za správ-

nou myšlenku, za svou zem a za něco, co nás přesahuje.

A tak přijedou harvestory. Obří hlučná odlidštěná monstra (tady prosím nehledat žádnou lacinou paralelu) za den pokosí vytyčený úsek jako sirky. Odřou okolní stromy a na místě nechají vršky, „vidle“, protože na ty stroj není stavěn, navíc se ani nedají prodat. I zde najdeme paralelu: odvykli jsme poctivé manuální práci, takže není, kdo by ručně zpracoval zbylé zelené vršky. Takže je opět obsadí kůrvec a jeho potomci z nich nalétnou do okolních zdravých stromů, a dílo zkázy se dovrší.

A zůstává zmar, protože vytěžená dřevní hmota se ani neprodá, přeneseně řečeno: nezužitkují se plody naší civilizace, není je komu předat, prodají se pod cenou. Les se stane přítěží – konzumně vnímané vlastnictví nemovitostí ztratí význam. A vše budou korunovat plané intelektuální debaty. Nejprve o tom, kdo za to může (hledání viníka). Pak o tom, že se vlastně nic neděje, když smrk nahradí jiný strom (tedy že se nic neděje, když naši civilizaci nahradí jiná, životaschopnější a odolnější krizím). Dále o tom, že dobře udělal ten, kdo ještě za slušných výkupních cen vykácel les i se zdravými stromy (tedy užívat si do poslední chvíle i na úkor druhých). A nakonec o tom, že se lesy měly nechat celé napospas přírodě, která je lepší než člověk – jasně, když nevěříme v Boha, zbývá už jen uctívat přírodu...

Jan Mazanec

Mgr. Jan Mazanec,
středoškolský učitel, publicista

ZLATÝ VĚK PŘIJDE

Sem tam se ještě objeví zpráva o stavu katedrály Notre-Dame, respektive o plánech na rekonstrukci a opravu. Přidal se také kardinál Robert Sarah, když záhy po ničivých plamenech do katedrály vešel a poté při jedné přednášce posluchačům sdělil své dojmy: „Před několika hodinami jsem byl v pařížské katedrále Notre-Dame. Když jsem vstoupil do tohoto zříčeného kostela a uvažoval o jeho klenbách, nemohl jsem v tom nevidět symbol situace západní civilizace a církve v Evropě. Kam se dnes člověk podívá, zdá se, že je církev v plamenech. Zdá se být zpusťována požárem mnohem ničivějším než byl ten v katedrále Notre-Dame. Co je tím ohněm? Je třeba mít odvahu nazvat ho pravým jménem. Neboť „co se špatně jmenuje, neštěstí světa zvyšuje“. Tímto ohněm, tímto požárem, který pustoší církev zejména v Evropě, je intelektuální, věroučný a morální zmatek, je to zbabelost hlásat pravdu o Bohu a o člověku a bránit a předávat morální a etické hodnoty křesťanské tradice, je to ztráta víry, ducha víry, ztráta významu víry a tím i ztráta významu Boha.“

Arcibiskup Los Angeles José H. Gomez v druhé půlce června přednesl na jedné z univerzit svůj příspěvek k pastorační situaci rodiny a řekl: „Dnes večer bych se chtěl nejprve zmínit o jednom filmu. Film *Zoufalství a naděje* se dostal do distribuce v loňském roce. Pojednává o protestantském pastorevi Reverendu Ernestu Tollerovi a o mladém manželském páru, kterému se pastoračně věnuje. Není to film, jaký bych normálně doporučoval, ale je jedním z těch filmů, které podle mého názoru vystihují ducha doby, v níž žijeme. Na začátku filmu žena, která se jmenuje Mary, přichází za Reverendem Tollerem, protože je těhotná a její manžel Michael chce, aby šla na potrat.

Michael je vášnivá, temná postava.

Foto: Ryan Franco / Unsplash

Patří k „Hnutí zelené planety“ a je pevně přesvědčený, že je špatné přivést dítě do tohoto světa. Své zoufalství vyznává Reverendu Tollerovi. Mluví o stoupající hladině oceánů, extrémním počasí, vymírajících živočišných druzích. Je přesvědčen, že za našeho života se rozšíří sucho a hladomor, a v důsledku toho se zhroutl tento politický systém, jelikož změny klimatu vyženou lidi do ulic, aby bojovali o jídlo. Michael se ve své sklíčenosti táže pastora: „Jak můžete schvalovat, že někdo přivede... dítě plné naděje a naivní víry do tohoto světa... Až to děvčátko vyrostne v mladou ženu, podívá se vám do očí a řekne: Vy jste to celou dobu věděli, že? Co jí pak odpovíte?“

Samozřejmě nejde jenom o tuto filmovou scénu. Podobné bezútěšné scénáře se denně objevují v novinách a časopisech, v knihách, v médiích, v učebnách.

Dnes hledíme na budoucí generaci, v níž bude mnohem méně dětí. Stejně jako Michael v tomto filmu mnozí mladí lidé diskutují, zda je „etické“ mít děti v době globálního oteplování. V generaci přelomu tisíciletí probíhá dokonce ještě větší diskuse o tom, zda má „hodnotu“ založit rodinu. Jen si zkuste zadat do googlu prostou otázku: „Měl bych mít děti?“ Odpovědi, které se vám zobrazí, jsou smutné. A nejen to. Je smutné, kolik lidí klade takové otázky. Zdá se, že opravdu selháváme v tom, co je naším prvním úkolem: být světlem a solí, autenticky žít, k čemu jsme povolání Tím, jenž nás zná už od matčina lůna. Konzum se hlásí o místo Božího zákona. Ale jak říkal Chesterton: „Zlatý věk přijde ve chvíli, kdy lidé zapomenou na zlato.“

—zd—